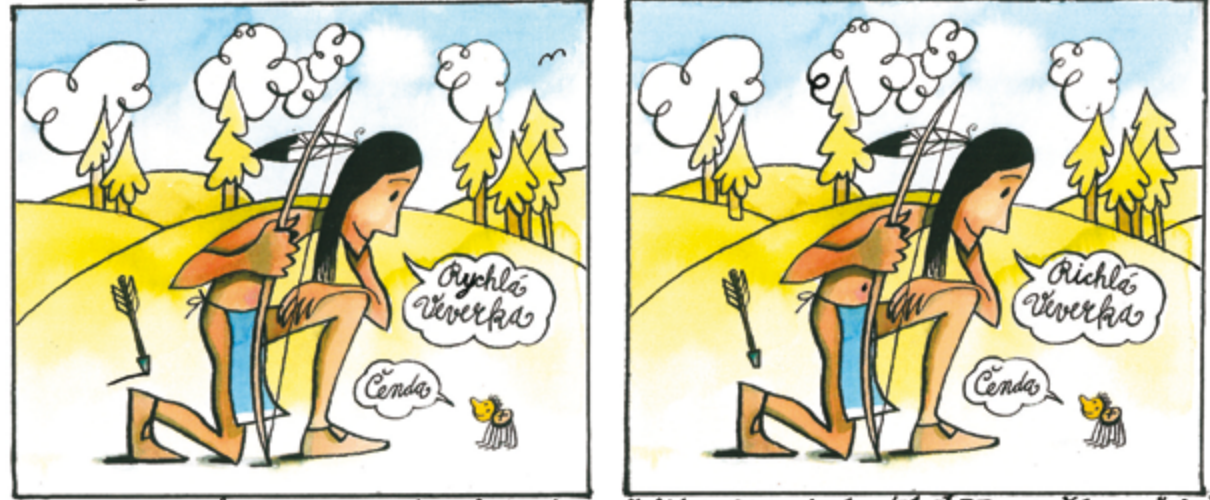

Woodcrafterské cvičení bystrosti, podčepičovosti a otevřenýchlavosti

aneb Hlava není jen na čelenku

1. Objeviš všech 8 rozdílu?

Woodcraft

2/2013

časopis Ligy lesní moudrosti

2. Rychlá Věvetka, jako správný indián číst neumí, ale kdyby uměl, určitě by podle úryvků doplnil správné názvy knih. **Tajenka** by mu prozradila, co je na škole nejlepší. Dozvíš se to i ty?

1. "PŘÁTELE," řekl Cyrus Smith hluboce dojatým hlasem, nikdy nezapomeneme našeho zachránce, na kapitána Nema!"

2. "Všichni jste darebáci, i ti nosáci!" slyšeli kluci kocoupa, který zas už nadával, a jak je sloni odnášeli, bylo pořád slaběji slyšet: DAREBÁCI, NOSÁCI, UŠÁCI, BŘICHAČI, HLA...

3. I tážal jsem se Bejvala, zda by se bál, kdyby ho na noc zavřeli do cukrářství. Bejval Antonín odpověděl, že by se ani trochu nebál, že by tam všechno sežral.

4. Taký Tieskačův deník se nenašel. Pamatuju se, že s ním šel tehdy nahoru do věže, dole už sešít neměl.

5. "Nic si z toho neřeš, Jáčku," řekl Kryštůfek Robin... "Chci být vaším přítelem, vaším bratrem! Půjdu s vámi!" sliboval jsem překotně. V tom mi náčelník pivil do tváře. "Ty prašivý pse! Placený zloději pudy! Šmrnduby! Kojože! Jen se opožď náš sledovat, Inču - čuna tě rozdrbtí!"

6. "Myslím, že by se měl počítat oheň ze třech dřívěk," přerušil je Sam. "Chci to proto, že to Guy neumí."

7. Na topole nad jezelem seděl Vodník pod večerem.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.

3. Co to je?

Řešení: 1. TRAVNÍ OSTRŮV, 2. ZAHADA, 3. PĚT, 4. ZAHADA, 5. BYLO NAS PĚT, 6. ZAHADA, 7. ZAHADA, 8. HLAVOLAMU MEDVĚDKU, 9. ROBINSON, DVA DROŠI, WINNETOU, KYTICE, 3. SNĚHUŠKA NA DÁŘE.

str. 6

str. 10

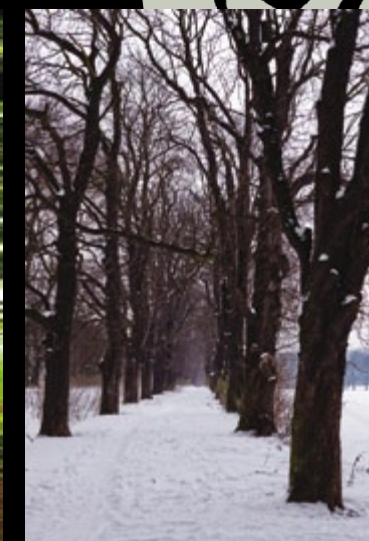
str. 26

str. 36

STALO SE	str. 2
„HATLAPATLY“ NA MASO Iva Jurkovičová – Olowanteča	str. 7
VAZOUN BILL A BICYKL	str. 8
BŘECLAVSKÁ KLUBOVNA Kateřina Benešová – Wičanhpi	str. 9
PODUNAJSKÁ CYKLOSTEZKA Jan Bejček – TokhataMani a Pavlína Opatrná – Stojí s pěstí	str. 10
MOJE CESTA PO BICYKLU Arnošt Švanda	str. 15
NĚCO O CYKLOTRAMPINGU ANEB JAK NEBÝT IN Jiří Macek - Čiksika	str. 20
JELI JSME DO HRADČAN, ALE SV. VÍTA TAM NEMĚLI Kateřina Pejšová – Lasík	str. 24
ZPÁTKY DO ULIC! Tomáš Macek – Netopýr	str. 26
MUŽ SE ŽELEZNÝM SOBEM Michael Antony – Tony	str. 28
ZELENÝ DENÍK (ZÁPISKY Z LET 1984-94) Ladislav Rusek – Šaman	str. 31
LADISLAV VODÁK – LETÍCÍ SOKOL Kmen Yellow knife Kladno a Kamila Lunerová	str. 34
ARGAL Vlastimil Růžička – Vlastík	str. 36
MOTÝLI	str. 39
TÁBOROVÁ SVÍTLNA „PRO NENÁROČNÉ“ Iva Jurkovičová – Olowanteča	str. 40
HRY NAŠICH KMENŮ Kateřina Chvátalová – Ileyawin	str. 42
WOODCRAFT GIRL Jan Merhaut – Mokrouš	str. 43

Plníme fotočiny

21 SNÍMKY VEGETAČNÍ SEZÓN Pořid ze stejného místa sérii 6 snímků tak, aby každá série zachytila 1 zajímavý přírodní námět (např. různé druhy stromů, květin, potok, les neb jiné části krajiny) během čtyř ročních období nebo během vegetační sezóny.

foto Petr Novotný – Perry

Časopis vydávaný Ligou lesní moudrosti – The Woodcraft League.

Redakční rada

Šéfredaktorka

Kateřina Benešová – Wižanhpi

Obrazový redaktor

Tomáš Koubek – Okeya

Grafická úprava a DTP

studio ToTeM

Jan Bejček – Thokata Mani

Korektorka

Helena Jindrová

Autoři jsou vždy uvedeni kurzívou pod svým článkem.

Adresa redakce

Liga lesní moudrosti –
časopis Woodcraft,
Senovážné nám. 24, 116 47 Praha 1

casopis@woodcraft.cz
http://www.woodcraft.cz

Knihářské zpracování a tisk

RETISK – Praha

Distribuce

Balírna Letňany

Přetiskování obsahu povoleno pouze s písemným souhlasem redakce nebo autora a s udáním pramene. Příspěvky redakce vrací jen na vyžádání autora.

Názory autorů článků nemusí souhlasit s názory redakce.

Cena výtisku 40 Kč plus poštovné.
Informace o předplatném na ustredi@woodcraft.cz.
Cena pro členy LLM v příspěvcích.

Ročník 24, číslo 2.
Navazuje na časopis *Bizoni vítr*.
Náklad 700 ks.

Uzávěrka příštího čísla je 8. srpna 2013.

ISSN 1210-5252.
MK ČR E 5455

1. strana obálky

foto: Tereza Macková – Itawa

4. strana obálky

Kreslí: Pavel Čech.

Milí woodcrafteri,

letní číslo jsme zaměřili na cyklistiku. I na kole k vám mohou přicházet hluboké myšlenky. Když jsme jednou projížděli na kole středními Čechami, dojeli jsme do vsi, jejíž jméno si dávno nepamatuju. Taková ta ves vesnicovitá – pár domů se sedlovou střechou, náves s loužemi a neposekanou travou. Na návsi kostelík. U kostelíku vývěska. A v ní tato slova:

Zpomal.

Bůh v nebi taky nepospíchá.

Nejsi odpovědný za to, abys všechno udělal ty.

Dopřej si čas, abys mohl žasnout. Bez úzasu je život pouhou existencí.

Udělej si čas na čtení dobrých knih a poezie. Přemýšlivé čtení obohacuje.

Udělej si čas ke hraní. Dělej někdy věci, které děláš rád. Na věku nezáleží.

Dítě ve tvém nitru se potřebuje zotavit.

Jednou za čas si pomalu vypočítej všechny své dary, svá malá štěstí.

Sedávej někdy potmě. Naučí tě to vidět a slyšet, vnímat a číchat.

Mluv pomaleji. Mluv méně. Nemluv. Komunikace se neměří slovy.

Naslouchej slovům, která říkáš, zvláště když se modlíš.

Přeji vám krásné letní odpočinkové období, v němž budeme nacházet oslovující myšlenky na nečekaných místech.

Wižanhpi

U článků najdete tipy na činy a mistrovství, k jejichž plnění vás může článek inspirovat nebo vám s jejich plněním pomoci.

Líbí se Vám časopis *Woodcraft*? Nejste členové Ligy lesní moudrosti, ale chcete, aby Vám příští rok chodil rovnou do schránky? Jste členové LLM, ale jeden výtisk Vám nestačí?

Objednejte si předplatné!

Stačí zaplatit 160 Kč na účet LLM č. 157137398/0300, uvést variabilní symbol 7711 a do zprávy pro příjemce napsat Vaše jméno a adresu, na kterou Vám má časopis chodit. *Woodcraft* si též můžete předplatit hotově v kanceláři LLM, či se informovat o jiných možnostech na ustredi@woodcraft.cz.

Jarní ohnivecké setkání - vztahy mezi mužem a ženou

Psaní tohoto článku jsem vyhrál! Celý víkend putovala po skrytých zákoutích kapes, spacáků a batohů kostka předávaná nenápadně a potajmu. Hádejte, u koho skončila? Když si – teď v metru cestou do práce – vzpomenu na ten společně strávený čas, musím se usmívat radostí. Byl to moc příjemný víkend.

Jak si udržet dobrý vztah? Jsou muži opravdu z Marsu? Může existovat přátelství mezi mužem a ženou? Jak moc je důležitý sex? Řídí se ženská psychika nějakými vzorci? Na tyto otázky se těžko hledá odpověď. My jsme se o to pokusili tím, že jsme sdíleli své zážitky a vědomosti na jarním (ohniveckém) setkání. Není to ale často tak, že když se některé otázky zodpoví, nové se radostně vynoří?

A kdo že na ně odpovídal? Slečna Tyrkysová, Limonádový Joe, Niky, Xenie, Woapewin, Křupínka, El Číča a další – tohle všechny byly přezdívky necelých třech desítek účastníků při první

společné aktivitě: na večírku seznamovací agentury Wood-Date.

A kde že se odpovídalo? V kulturní prostoře skautingu, Orlovské myslivně na Pelhřimovsku. Tady A. B. Svojsík pořádal první skautské tábory a já si říkám, že to byla dobrá volba.

Na ohniveckých setkáních nejvíce oceňuji, že pokud si je člověk jede užít, je to jedna velká jízda plná nadšení, energie, porozumění, napojení, malebnosti a hloubky. Pro mě bylo toto setkání navíc zvláštní tím, že jsem se nepodílel na jeho přípravách – poprvé jsem nevěděl, co nás čeká.

A co že se tedy dělo? Po krátkém, ale intenzivním spánku nás sobota přivítala nádherným mrazivě slunečným dnem. Milan přednesl podnětnou řeč na téma postavení muže a ženy v historii. (Bylo to vždycky tak, že muži vládli?) Následovala desetikilometrová procházka plná nasávání malebné krajiny, kdy vybrané dvojice plnily vypečené mužsko-ženské úkoly. (Kdy už mi sleze ten lak z nehtů?)

Odpoledne jsme připravovali salónek pro ženy (a ony zase pro nás). (Jak to, že ten mužský vypadal jako dílna kombinovaná

s bytovnou námezdnic dělníků a ten druhý jako směs kosmetického salónu a lékárny?) Tady pak pobíhaly uzavřené diskuze. Co se nám líbí na druhém pohlaví? Jaké archetypy na nás působí? Je opravdu muž o tolik jiný než žena? Kdo ani poté neměl zodpovězeny všechny otázky, mohl je v aktivitě Rybí talíř opačnému pohlaví položit.

Ačkoli jsme si ryze mužskou společnost nesmírně užili, bylo příjemné vrátit se do společnosti dívek a žen a také výborné jin-jangové večere (flákota se zeleninovým salátem). Stejně jako včera se zase nespalo a povídalo, smálo, hrálo a žilo. Ve spacáku člověk nepobyl dlouho, najednou vyšlo slunce, a rozesmáté tváře s kruhy pod očima s hrnky silné kávy před sebou si kladly otázku: Co bude dál?

Jak jste se uměli vyladit na svou druhou polovičku během včerejší procházky? Odpověď jsme brzy dostali v podobě zelené karty – a nedopadli jsme vůbec špatně! A pak přišly na řadu typické partnerské situace: vlasy ve výlevce, žena vleče těžký kufr a další. V podání Džusíka, Wančetana, Unčidy a dalších to byla podívaná plná výbuchů smíchu. (Jak to, že málokdy řekneme, co opravdu chceme?)

Závěr akce se udál na deset kilometrů vzdáleném náměstí v Humpolci, kde jsme přednesli cestou složené ódy na muže a ženy. Bravo, bravo, bravissimo organizátorům, členům ohniveckého společenství.

Byl to vyvážený a naplněný víkend. Klobouk (čelenku) dolů.

Josef Porsch – Ablákela

Náčelnické zkoušky

Letošním tematickým zaměřením Náčelnických zkoušek a hlavně jejich praktického víkendu bylo vznikající woodcrafterské centrum. Všichni účastníci plnili předem formou e-learningu několik úkolů zaměřených na fungování a program tohoto objektu, něco pohledem provozovatele, něco naopak pohledem návštěvníka s vlastním oddílem či kmenem. Na místě pak vznikly skupiny, které teorii převáděly do praxe a diskutovaly nad tím, co z kterého nápadu použijí. Nakonec prezentovaly ostatním svá díla.

Třeba bude něco z toho v budoucnu využito a zrealizováno, kdo ví...

Jitka Danišková – Woapewin

Naše dobrodružství začalo srazem v Praze na hlavním nádraží. Byli jsme rozděleni do skupin po 3 (kromě Kluksama, který dorazil až večer). Naši cestu vlakem jsme si zkrátili vzájemnou kontrolou a kompletováním úkolů z e-learningu. Pomocí toho jsme tvořili projekty po skupinkách. Poznali jsme také Malteho, našeho nového kamaráda z Německa, kterému se později povedlo zamotat nám pořádně hlavu.

Z vlaku jsme se vydali směrem Michalovy hory. Po cestě nás však nabral team organizátorů a odvezl nás na tábořiště na Kosím potoce, kde nás čekalo první překvapení. Byla zde pro nás připravena indiánská potní chýše. Všichni jsme se svlékli a šup dovnitř. Co se dělo dál, zůstane, dle tradice, jen mezi účastníky této akce.

Po obřadu potní chýše jsme byli odvezeni do domu naproti faře,

kde jsme byli ubytováni.

Ráno jsme si zazpívali ranní píseň, po které následovala rozcvička – vytažení traktoru do kopce.

Po výborné snídani jsme začali prezentace našich projektů.

První skupina odprezentovala a tu nám Malte začal vyprávět o tom, že tu kdysi žili jeho prarodiče a nechali tady své cennosti. My jsme dostali za úkol najít nějaké indicie.

Po krátkém hledání nás Filip poslal převléknout a vzít si náhradní boty, čehož jsme se opravdu zalekli. Po včerejší sauně jsme už nevěděli co čekat. A byli jsme opravdu překvapeni. Naším dalším úkolem bylo dojet ve dvojicích pro další indicii k Malteho záhadě. Po pár vykoupaních jsme indicie získali.

Po výborném Ježkově kuchařském výtvaru byla druhá prezentace.

Odpoledne jsme vyrazily do kostela v Boněnově, ve kterém právě probíhá renovace.

Po cestě zpět začal poslední projekt. Měřili jsme proporce stromu atd.

Po skončení posledního projektu jsme po dvojicích vyrazili do štol, kde se dříve těžilo stříbro.

Zde se nacházela poslední indicie. Poskládali jsme všechny indicie a zjistili, že musíme jít hledat k márnici. Našli jsme truhličku plnou různých cenností a fotoaparát. Všichni jsme šli spát s tím, že jsme Malteho příběhu věřili.

Ráno probíhalo vysvětlování práce s e-learningem. Před obědem jsme se vydali do blízkých kopců, kde jsme udělali čtyřnásobný oheň a navzájem si děkovali a povídali o přínosech víkendu pro nás.

Po obědě následoval již jen odjezd.

Chtl bych poděkovat organizátorům za super akci

Vladimír Louda – Zelenáč

*foto: Martin Macek – Čingis
a Kamila Lunerová*

Společně Velikonoce kmene Stopaři a kmene Ťapáč

Letošní Velikonoční prázdniny jsme se rozhodli strávit ve společnosti kmene Ťapáč. Přestože původní domluva zněla, že se sejdem někde napůl cesty, museli nakonec Ťapáči vyrazit k nám na Moravu do malé vesnice kousek od Náměště nad Oslavou (za což mají náš obdiv:-))

Protože jsme to měli blíž, dorazili jsme o den dříve, abychom prozkoumali terén. Ve čtvrtek dopoledne dorazili Ťapáči, a protože ne všichni jsme se znali, tak jsme se pustili do hraní seznamovacích her (prospělo to všem, protože někteří neměli jasno ani ve vlastních členech).

Další dny jsme strávili hráním spousty her všeho druhu. Roztrhali jsme pár triček (při oblíbených „brutálních“ hrách), odpálili nespočet tenisáků při

brainballu (něco jako baseball), odmítli jsme hrát kuličky, upekli jsme si krásné mazance, perníčky a velikonoční muffiny. Shořel nám velikonoční beránek, ale na jeho počest, jsme „skoro“ nespálili krupičnou kaši.

Protože jsme odjížděli v neděli, tak v sobotu vypukly přípravy na naši „Velikonoční“ neděli (místo tradičního pondělí). Kluci se vydali na pruty na pomlázky a holky se pustily do barvení vajíček a spráždání tajného plánu, jak klukům ráno utečeme, kam se schováme a co všechno jim provedeme. Sobotní večer pak patřil společnému sněmu, kde jsme se kromě udílení orlích per také náramně pobavili u hry Sněmovna lordů.

Nedělní ráno, které některé holky zahájily již v pět hodin, bylo opět plné sněhové nadílky. Po dlouhém váhání, co podnikneme, než budou vzhůru všichni kluci, jsme se nakonec vydali s nachystanými stužkami ven.

Poté co jsme několikrát oběhly půl vesnice, nesčetněkrát se vrátily opět k chatě a kluci stále

nikde, jsme se nakonec rozhodly ukryt do popelnic na bioodpad (ještě nepoužitých), které stály na dvoře naší chaty. Jak se brzy ukázalo, naše pobíhání po vesnici kluky zmátlo, takže dlouho nemohli přijít na to, kde se tedy ukrýváme. Nicméně, Stopaři ani Ťapáči se nenechali zahanbit a přece jenom nakonec naše úkryty v popelnicích odhalili. Následovalo opravdu výživné mrskání, ovšem doprovázené zcela netradičními básničkami, protože tradiční Hody, Hody... bylo zakázáno. Chtěly jsme slyšet něco originálnějšího, a to jsme letos opravdu slyšely!!

Po slavnostní snídani plné sladkostí a námi upečených dobrot jsme se rychle sbalili a změřili jsme ještě naše síly v úkolové hře Oko za oko, zub za zub. Pak už jsme jen společnými silami přemohli kuchyň, která jako jediná odmítala spolupracovat při úklidu. Na závěr nás už čekalo jen loučení. Loučení to bylo dlouhé, dokonce tak dlouhé, že nám málem ujel vlak do Brna. A tak se už teď těšíme na další společně strávené Velikonoce, na kterých už snad nebude sněžít...

Alexandra Šuláková – Sagitta

Školení (nejen) Excelu pod vedením Čeyanaly

V pátek jsme se začali scházet dosti poskrovnu, ale to nás neodradilo začít.

Nejprve jsme naši zkušené lektorce Čeyanale po jednom přiblížili, jaké zkušenosti s programy Microsoft Office, na které byl celý víkend zaměřen, máme, a hned v zápětí, co očekáváme, že se naučíme.

K „Ofisům“ jsme se ten den dostali už jen zlehýnka, protože jsme všichni byli fascinováni programem ZoomIt, který při své prezentaci používala, a cítili jsme velkou potřebu se s ním také naučit zacházet.

Sobotní blok byl věnovaný výhradně programu Excel. „Excel – základy pro začátečníky = tipy & triky pro pokročilé“ mi přišlo jako trefné lákadlo uvedené v pozvánce na akci. Ve škole mi

nezbývalo nic jiného, než se chtít nechtě s Excelem kamarádit a spoustu věcí se v něm naučit, ale celou sobotu jsem nepřestávala vycházet z údivu, co všechno dalšího tenhle chytrý program zvládá... Jestli si třeba píšete nějaké záznamy do excelovské tabulky, znáte klávesovou zkratku „CTRL +“? Automaticky vám napíše dnešní datum.

Na oběd jsme se vydali do ne-daleké pizzerie, kde jsme díky Máje a jejímu nápadu objednat si jídlo předem, nemuseli zbytečně ztrácet čas... a stihli tak po cestě ještě úžasnou zmrzlinu.

Odpolední blok byl neméně zajímavý. Rychlé seznámení s kontingenčními tabulkami mi ušetřilo následně několik hodin práce.

Co bychom to byli za woodcraftery, kdybychom zůstali celý víkend zalezlí za počítači... Nepěkné počasí nás neodradilo

a večer se okolím linula vůně opékajících se (občas až spalujících se) špekáčků a jako doprovod k tomu zněl zvuk kytar a zpěv.

V neděli přišel na řadu Word a Power Point. Ukázali jsme si například, jak snadno a efektivně importovat nějaký text z Wordu do Power Pointu, nebo třeba, že při prezentaci mohu do jednotlivých stránek kreslit dle potřeby. Na závěr nám ještě Čeyanala ukázala vychytávku, o které jsem neměla ani páru... Jak při použití projektoru nastavit Power Point tak, aby na projektoru byla vidět prezentace a na monitoru verze s poznámkami. Pryč je holt při prezentování doba papírů v ruce.

Ještě jednou velké díky Čeyanale, díky jejíž výuce po kurzu odcházeli všichni zas o něco chytřejší...

Jitka Danišková – Woapewin

Bambiriáda 2013 - Praha

Měli jsme k dispozici týpí, ve kterém jsme měli připraveno indiánské náčiní a další indiánské věci, např. bubny, na kterých si návštěvníci mohli vyzkoušet bubnování. V týpí jsme dávali na ochutnání mátový čaj, který všem velmi chutnal. Namotávání želviček, které jsme měli připravené pro nejmenší děti, bylo populární ve všech věkových kategoriích.

Pro starší děti jsme připravili tzv. „nahazovačky“ – házení kroužků na šíp a házení šípů do kruhu. Zájemci se mohli podívat na indiánské dámské i pánské šaty z kůže, na indiánské kroniky,

fotky českých indiánů za první republiky i později.

Všichni nám říkali, že u nás se jim líbilo nejvíce. Když jsem celou

„Bambiriádu“ prošla, myslela jsem si to taky.

Už se těším na příští ročník.

Sabina Mistrová

Pravěké TaMaLo

Na tábořišti Malý Walden se v průběhu dní 1. - 5. 5. 2013 konala akce TaMaLo.

Náš kmen Kruh se vydal na TaMaLo až v pátek odpoledne. Po tříhodinové cestě vlakem jsme málem zapoměli vystoupit, ale po trpělivém čekání průvodčího jsme všechno zvládli. Dále jsme dostali pokyny od Kamily, která nám odvážela věci na tábořiště. I tak jsme se dostali na tábořiště z úplně druhé strany než po příchozí cestě.

Začali jsme stavět, když už se smrákalo, ale za pomoci všech jsme i za tmy byli schopni postavit dvě týpí a s klidem v duši, že na nás nebude pršet, i usnout.

Ráno jsme všichni zazpívali ranní píseň. Poté jsme se po kruhu všichni jménem představili a vyslechli, co se během dne bude dít. Nastal čas, kdy se z tábořiště stalo pratábořiště a všude běhali samí pračlověci. Nejdříve to začalo divadlem o čekání na bouřku, aby dala pračlověckům oheň

a o následné nešťastné náhodě jednoho pračlověka, který při pití vody vylil vodu přímo na oheň. Děti se rozdělily na 8 tlup a měly chodit po 6 pracestách k pravesnicím, kde plnily různé úkoly.

Odpoledne zasedala rada orlích per a na sněmu se slavnostně předávaly činy i tituly těm nejmenším a nakonec i členům Velké lóže. Pasování byli jedním z nejstarších členů ligy – Bobrem. Na sněmu bylo také oficiálně uzáveřeno letošní TaMaLo, a protože už ti nejmenší byli unaveni, sněm byl ukončen.

Nedělní odjezdový den zpestřilo malé překvapení, které se nevešlo na sněm. My jako Kruh jsme měli na starosti hru a scénku na sněm, ale vymysleli jsme něco jako 2 v 1. Náhodně jsme vždycky vybrali dva členy, kteří dostali téma, co mají zahrát. Jako hlavní cena byla noc zdarma v naší klubovně oddílu Kruh s večerí uvařenou samotným náčelníkem. Po tomto programu se ale už všichni museli pustit do balení. My jsme rychle sbalili naše dvě týpí, děti a vyrazili jsme na nádraží. Šťastně jsme dorazili do Prahy.

Moc děkujeme organizátorům za skvělou akci, dětem se to moc líbilo.

Líza

foto: Pavel Spálený – Yučikala Wičaša

Cílem bylo dojít k šamanovi, který zná kouzlo rozdělávání ohně, a poté oheň přinést do pratábora a přenést přes vodu na voru a rozfoukat ho do plamenů na hrázi. Všechny tlupy byly šikovné a většinu z nich se to podařilo.

Během dne jsme se také připravovali na večerní sněm.

„Hatlapatly“ na maso

Grilování patří ke společenským zábavám pro jarní a letní večery. Zahradní gril sice nebývá mezi stylovým táborovým vybavením, ale nikdo snad nemá námitek, když řeknu, že maso naložené v oleji a koření nám bez ledničky vydrží déle, což na táboření oceníme. Vybrala jsem 3 návody na masové mazanice, a jestli budete péct to maso na klacku, roštu nebo grilu, to už si rozhodněte sami.

Každá marináda má 2 názvy. Tím prvním oslníte okolí a navnadíte kamarády ke konzumaci. Druhý název odpovídá původu receptu (v tomto případě časopisu, ve kterém byl recept otisknut).

„**Ostrá préríjní slepice**“ (Marináda Gurmán 9/2008)

- 1 lžička sladké papriky
- 1 lžička tabasca nebo pálivé papriky
- 2 lžíce medu
- 1 lžíce citronové šťávy
- 4 lžíce oleje
- 1 lžička soli

„**Není čas ptát se kdo je kdo**“ (Marináda Kuchyně 11/2011)

- 4 lžíce oleje
- 1 stroužek česneku
- Čerstvě mletý pepř
- Sůl

(Tato marináda je doporučena k hovězímu steaku, který se má ještě přelít omáčkou. Myslím, že ta omáčka je zbytečně složitá a že v téhle marinádě můžeme směle vymáchat jakékoli maso nebo zeleninu. Proto ten název.)

„**Bivoj**“ (Marináda Praktická žena 8,9/2012)

V závorkách uvádím návrhy na úsporná opatření. Marináda je určena pro vepřovou panenku, ale můžeme si vystačit i s jiným kouskem prasátka.

- Půl hrnku olivového oleje (stačí obyčejný)
- 8 pokrájených stroužků česneku
- 1 lžička mletého římského kmínu
- ¼ hrnku limetkové šťávy (stačí citronová)
- ¼ hrnku pomerančové šťávy
- Hrubá sůl (stačí obyčejná)
- ½ lžičky pepře
- ¼ hrnku pokrájené koriandrové natě nebo máty (volím mátu)
- ½ lžičky oregána (stačí dobromysl)

Na pánvi na horkém oleji nejdřív trošku opečeme česnek a kmín, pak přidáme ostatní ingredience kromě koriandrové nebo mátové nati. Vše smícháme a chvíli povaříme. Po vychladnutí přidáme lupení (koriandr nebo mátu) a naložíme maso.

Iva Jurkovičová – Olowanteča

Vazoun bill a bicykl

(australská balada) Mulga Bill's Bicycle; A. B. Paterson; K. Ulbert; zpívali: Greenhorns-Zelenáči

1. Když po-bláznil se do bi-cyk-lu sta-rej vazoun Bill tak

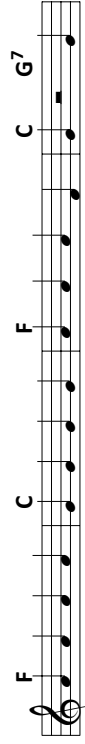
cho-díl v dre-su l - gl - ho - kem ko - ně za - pu - díl snad

všech-no na něm no - vě svi - tí ja - ko ni - kdy dřív pak

vy - pra - vil se do mšes-teč - ka kou - pit lesk - lej div Když

tla - čil ko - lo pyš - ně dveřma při - ru - čí se ptal: „A

zná - te jez - dit s pro - mi - nu - tím?“ Pa - ne ten si dal!

2. „Ty mladej hele támhle k moři tuhle k Volgetu
a vod Konroje po Kaslraj žádnej není tu
ten co by uměl jezdit na všem každěj to tu ví
já nerad kecám nerad pouštím pejchu z huby svý

3. Sem vod přírody nadanej a jízda to je mý
jen ptej se kachny jestli plave ta snad voněmí
ať je to v kůži s kopytem a chlupem po těle
ať má to kola s nápravou ať je to z vocele
ať běží to či votáčí se já ti předvedu
že pevně sedím a s tou věcí zmizím z dohledu“

4. Tam k svému domku stočil kolo starej Vazoun Bill
co u mrtvýho potoka si kdysi postavil
pak naskočil a po svahu se prudce dolů hnul
než ujel asi deset yardů stroj se pominul
pryč z pěšiny a skrze buš jak namydlenej blesk
von fíčel srážem rovnou kde se Mrtvej potok lesk

5. Tak vo půl inče zkrátil pařez ťuknul do stromu
houf klokanů se drápe do skal tuší pohromu
a každěj vombat do díry se rychle zahrabal
leč Vazoun Bill jak sádra bílej sedí v sedle dál
skok přes balvan a z cesty zmizel statnej padlej kmen
dál pádil kolem propasti tak na dva prsty jen
a pak už vydal Vazoun Bill jen vyděšenej křik
když prolít vzduchem dvacet stop a vodu rozestřík

6. Pak s komentářem ven se hrabal starej Vazoun Bill:
„Jo všelijakejch divočinek dost sem najezdil
a pro pět liber rajtoval sem bejka po dvoře
no nic se ale nevyrovná týhle potvoře
ta vyrazila nervy nadranc mám svý jediný
pak začla hrozně vyhazovat sjela z pěšiny
ať vodpočívá spanembohem na dně potoka
[: jo zlatej kůň“ řek Vazoun Bill se slzou u voka :]

Břeclavská klubovna

Když kdysi Stoupa a ostatní členové kmene Tatankaska vystoupili na Ligové valné hromadě a ukazovali fotografie objektu, který by mohl být majetkem Ligy a o nějž by se oni rádi postarali, byla většina přítomných velice skeptická. Na fotografiích se skvěla téměř ukázková ruina. S děrami ve střeše, s odpadávající omítkou, hrůzyplnými interiéry a ještě příšernějším dvorečkem.

Ti břeclovští woodcrafteri ale nemluvili do větru a v uplynulých letech s minimální finanční pomocí, zato však s nemalým vlastním pracovním nasazením vytvořili prima objekt, v němž je sucho, teplo, a dokonce i příjemně útulno. Uvedli do provozu několik klubovních místností, v nichž se dá svítit, topit, vařit čaj, a dokonce poslouchat rádio či prohlížet fotky na projektoru. Záchody jsou samozřejmostí, vybavená prostorná kuchyň je pro kmenové účely téměř luxusem a třešničku na dortu tvoří koupelna s teplou vodou!

Vydáte-li se, ať už s partou, kmenem či několika přáteli do Břeclavi, nepůjde o výlet do opuštěných lesů a centra panenské přírody. Budete přímo

ve městě, které skýtá některé zajímavosti. Co však dělá z břeclovské klubovny naprosto ideální cíl výpravy, je cyklistika!

Na dvorku klubovny se dají bezpečně ustájit kola i pro větší partu a okolí Břeclavi je přímo kolařským rájem. Po hodinové projížďce lužním lesem, kde můžete obdivovat jasné známky výskytu bobrů (za soumraku i bobry samotné), se ocitnete přímo u zámku Lednice či Janova hradu. Lednicko-Valtický areál pak skýtá skvělé možnosti procházení, projížďení, navštěvování památek, lezení na minaret, obdivování miliónů druhů stromů či hnízdícího ptactva, ochutnávání jihomoravských dobrot, zkrátka parádní program.

My jsme se zajeli podívat i na Pohansko, kde je pěkný model polozemnice a zámeček, na soutok Dyje s Moravou, kde lze spatřit nejen bobry, ale i želvy. Dojeli jsme dokonce i na Pálavu.

Členové kmene Tatankaska jsou moc fajn, ochotně ukáží, co je kde k vidění, poradí s výlety, vědí o kdejákové zajímavé akci.

To, že po návratu z výletu máte možnost vykoupat se v městském bazénu hned naproti klubovně nebo poslat děti pohrát si na přílehlém hřišti, je příjemná tečka za moc pěkně strávenými dny.

Zkrátka a dobře, náš kmen Drum bun (a dle ohlasů z poslední břeclovské brigády i kmeny Stopaři či Kynkažu) může tento cíl výpravy, obzvláště pro kolachtivé nadšence, jedině doporučit!

Kateřina Benešová – Wičanhpi

foto: Tomáš Koubek – Okeya

Chcete-li se do Břeclavi vydat, navštivte web Ligy – www.woodcraft.cz, Turistické základny – Klubovna Břeclav, kde jsou uvedeny kontakty, popis objektu i fotografie.

Podunajská cyklostezka

Probíráme letní dovolenou: „Co kdybychom jeli na kola?“ povídám. Pavlína na to: „Jasně, to bude prima.“ Rázem bylo dohodnuto a začalo mocné plánování, kam a jak. Nakonec jsme se rozhodli pro Podunajskou cyklostezku... Na internetu ji všude chválili – pohoda, rovinka, krásná krajina, vhodná i pro rodiny s dětmi – tak proč ji nevyzkoušet?

Den první: Tuchlovice – Lenora

No jo, ale kde se na Podunajskou stezku napojíme a jak se tam dostaneme? Nakonec padlo rozhodnutí, že využijeme ČD a pěkně za české korunky se přiblížíme i s koly co nejlíže k hranicím s Německem, tam přespíme, a ráno se z nás stanou cyklisté. Kemp v Lenoře nás uvítal pravým šumavským slejvákem a my na břehu v tento čas opuštěné Vltavy vzpomínali na vodácké zážitky.

Den druhý: Lenora – Oberzell

Ráno jsme se sbalili a natěšení sedli na kola. Měli jsme s sebou „skvělou navigaci“. Z Googlu postahované a černobíle vytištěné kousky map, spleené izolepou do notně pokrouceného hada. Mapa obsahovala cestu přes hranice až do Pasova, tedy asi 90 km. Vypadalo to jednoduše – přejedeme hranice, pak nějaké kopečky a tradáá pořád dolů k vodě až do Pasova. Bylo to tak nějak... pravé woodcrafterské putování. Cestou jsme obdivovali malebné

vesničky a statky v Bavorském lese a při občasných blouděních poznávali, že tak docela tradáá z kopce to zase není. Jeli jsme po cyklostezkách, polňačkách i okráskách nahoru a dolů, a teprve posledních pár kilometrů bylo skutečně z kopce. Když jsme utahání vjížděli do věéélikého města, ani jsme nechtěli věřit, že jsme v Pasově.

Dunaj je mohutná řeka a jde z ní respekt. Pasov jsme prohlíželi jen z navigace, po které jsme jeli. Dobře jsme ale viděli starobylé centrum na ostrohu vytvořeném soutokem Dunaje s řekou Inn, kterému vévodí hrad, a při pohle-

du zpátky uvidíte i věže dómu sv. Štěpána. Pasov je přístav se vším všudy – obrovské remorkéry křižují širokou hladinu řeky, výletní lodě si skoro nezdají s těmi oceánskými.

Hledali jsme nejbližší tábořiště a také jsme potřebovali mapu cyklostezky, kterou se nám nikde v Čechách nepodařilo sehnat. Obojí jsme našli pár kilometrů za Pasovem v Oberzellu. Ani já, ani Pavlína německy neumíme, a tak jsme se při koupi mapy soustředili na obrázky. Přece kudy stezka vede a kde je tábořiště, to poznáme. Zjistili jsme, že mnohdy vede stezka po obou stranách

přívov v Au

Dunaje a těžko říct, který si vybrat. Mosty jsou od sebe třeba desítky kilometrů, tak je dobré si cestu dopředu dobře prostudovat. Teprve vlastní zkušeností jsme zjistili, že trasa vyznačená plnou čarou vede po cyklostezce a trasa puntíkováná po silnici. My jsme mysleli, že puntíky znázorňují jen obtížnější profil stezky. Asi to píšou v těch německých vysvětlivkách... A tak jsme se řídili třeba podle toho, na kterém břehu bylo víc městeček a tedy možností něco vidět. Díky tomu se nám nejednou na trase stalo, že jsme si krásně jeli sami po jednom

břehu a nechápali jsme, proč se na druhém valí desítky cyklistů. Během dne jsme na to přišli. Jednou nás čekal prudký výšlap do kopce, jindy zase nepříjemný úsek po poměrně frekventované silnici. To nám ale dobrou náladu nezkažilo. Po cestě jsme se kochali štíhlými věžemi kostelíčků, svítícími na pozadí prudce se zvedajících skalnatých kopců, na kterých se co chvíli tyčily mohutné zdi středověkých hradů. Malý kemp za Obernzell, kde jsme se rozhodli přenocovat, byl příjemný rodinný kemp s hospodou přímo na břehu Du-

naje, kde můžete sedět s kávou a pozorovat v záři zapadajícího slunce „cvrkot“ na řece.

Den třetí: Obernzell – Linz

Ráno jsme vstali do slunečného dne a vyrazili dál po levém břehu. Charakter řeky je v těchto místech velice podobný vltavským břehům. Skalnaté výstupy, hluboká údolí, listnáči porostlé stráně a krásné výhledy. Asi po 16 kilometrech přejíždíme na pravý břeh, protože mapka ukazuje, že cyklostezka na levém břehu končí. Nechápeme, kam tedy ostatní cyklisté jedou? Záhy to pochopíme. Když jsme se po náročném výšlapu vrátili zase k řece, vidíme je, jak se na druhém břehu nalodují na přívoz. Snad naschvál se osada za přívozem jmenuje Au. No...tak jsme alespoň ušetřili a místo přívozu se koupeme. Překvapuje nás, že Dunaj, ačkoliv má za sebou velká města, je čistý. A slibujeme si, že se příště lépe podíváme na mapu, kde je přívoz samozřejmě zakreslený.

Pokračujeme bohatou lesní vegetací po navigaci pravého břehu. Cestou stavíme v krásném městečku Aschach. Břehy jsou zde ponechány v původním stavu, písčiny, zátočiny. Přes elektrárnu u Ottensheimu přejíždíme zpět na levý břeh a za pár kilometrů nás vítá Linz. Přejezd je nepříjemný – cyklostezka vede několik kilometrů podél víceproude silnice, okraj města je industriální. Před kempem si ale spravíme chuť, projíždíme po hezkém nábřeží a nakonec parkem. Plánujeme dojet až do kempu za Linzem a večer se vrátit na prohlídku města. Ale kemp je u přírodního koupaliště, sluníčko svítí, voda je skvělá a tělo tak utahané, že

Pasov

pro tentokrát dáváme přednost lenošení a relaxaci. Znalí českých poměrů na koupalištích obdivujeme nejen pořádek a čistou vodu, ale také to, že městská koupaliště jsou zdarma. Malý kempík se rychle plní a my potkáváme „staré známé“ z cyklostezky. Němce, kteří jsou neskutečně nabalení. Oba mají nejen plně navěšená kola, ale ještě přídavné vozíky. Tak takhle by mě to asi nebavilo. No řekněte, chtěli byste s sebou tahat 1,5l lahev s jarem, šampóny, fén a skládací židle? Je vidět, že to nejsou woodcrafteri. Také „obdivujeme“ tatíka z Francie, který když stáhl dres, má ostré kontrasty bílá – rudá až to vypadá, že nosí sněhobílé triko. Poslední překvapení nás čeká při večerní procházce, kdy se omylem zatouláme do živým plotem oddělené části koupaliště, která je vyhrazená pro homosexuály. Chvilí nevěřičně zíráme na mazlíčí se páry (resp. pány) a potom rychle hledáme, kde nechal tesař díru.

Mauthausen

Den čtvrtý: Linz – Melk

Jedeme nádhernou krajinou mezi vinicemi. Cestou navštěvujeme kostelíky, obdivujeme zříceniny hradů na stráních vysoko nad řekou, které postavili ještě Římané. Asi po 15 km jízdy nás vítá Mauthausen. Je nádherné dopoledne, a tak prolézáme staré město, navštěvujeme kostely

a věže, z nejvyššího bodu města je krásný rozhled do kraje.

Za Mauthausenem se charakter řeky mění. Břehy se snižují a otevírají výhledy do kraje. Cyklostezka se větví, na výběr je ze čtyř tras. Zajíždíme kus do vnitrozemí, dokonalé asfaltečky lemuují lány kukuřice a zemědělské usedlosti. Sluníčko nám přeje, a tak se na historickém náměstí Mitterkirchenu osvěžujeme pivem. Dalším KPČ bodem je Grein. Rovněž staré město se starým hradem. Nemusíme asi zdůrazňovat, že všechna města jsou upravená, čistá. Ne tolik jako v Německu. Celkově na nás působí Rakousko jako sympatický předěl mezi českým nepořádkem a německým ordnungem, akorát kýchovité předměty v zahrádkách nám vyrazejí dech. Nejvíc nás šokoval zástup víc než tuctu nastrojených panenek.

Dalších dvacet kilometrů vede po navigaci. Je horko, únava se dostavuje, těšíme se, až spatříme přehradní hráz u města Ybbs s velkou elektrárnou. Do Melku,

Mitterkirchen

sosoší v Tulln

kam chci dojet, je to ještě třicet kilometrů a Pavlína stávkuje. Vůbec se jí nedivím, protože jsem při odjezdu „trochu“ zapomněl přehodit sedlo, a tak jede celou dobu na pánském tvrdém, úzkém sedle. Po nekonečné navigaci lemované topoly a osikami došlapeme do Melku až v podvečer. V kempu, který chvíli hledáme, to žije. Dáváme se do kupy a večerní návštěva Melku nám dává pocítit kouzlo obrovského starého kláštera, který se tyčí na kopci nad křivolakými uličkami starého města. Prolézáme průchody mezi dvorky osvětlenými lucernami, dlážděné uličky vysílají úzká schodiště jako spojky vedoucí ke klášteru, z kostela zní zpěv... Shodujeme se, že klášter samotný pořádně prozkoumáme druhý den ráno.

Den pátý: Melk –Wien

Po prohlídce kláštera a městečka sedáme na kola. Stezka je sympatická, houpavá a za nějakých 35 km jsme v Kremži. Dohadujeme se, zda odtud pochází ona slavná Kremžská hořčice. Jestli ano, tak Wašte! Motáme se (schválně) uličkami starého města a navštívujeme galerii, nalákání díly mistra Hieronyma Bosche na plakátech. Ještě se u kasy přesvědčujeme, že je tomu opravdu tak, neb vstupné je poněkud tučné. Jdeme na to. Na výstavě jsou asi tři malé rytiny a zbytek tvoří moderní umění – poprsí vytvořená z vycpaných silonek. Říci, že jsme zklamaní, úplně nevystihuje naše pocity...

Dále na cestě je znát, že se blížíme k metropoli. Krajina je osídlenější a přes Tulln, kde obdivujeme nádherné sosoší a historické památky, a Klosterburg se

dostáváme do Vídně. To, že jsme blízko, poznáváme i na vzestupu počtu cyklistů na silničních kolech, kteří nalehko šlapou po stezce, co to jde. Ve Vídni jsme kolem čtvrté odpoledne.

Trochu bloudíme, protože cyklostezky se tu větví na desítky tras. Všude je ale s cyklisty počítáno vyhrazenými pruhy, nemusíme se proplétat mezi auty. Nakonec se dostaneme do centra a projíždíme kolem radnice a kostelů, vidíme divadlo, parky i fontány – zkrátka užíváme si nádherné památky hlavního města. Je zde dost rušno, neboť v historickém centru právě probíhá filmový festival na prostranství před radnicí. Ale to už začínáme přemýšlet nad nádražím a cestou zpět. Na schematické mapce je asi 5 nádraží. Ze kterého se dostaneme do Prahy? Logicky z hlavního nádraží, nééé,

myslím si. A tak jedeme na kole přes celou Vídeň, abychom se asi kilometr před cílem dověděli, že „main“ je sice hlavní, ale překladové nádraží a že to naše je téměř u centra. Nu což, tak zase zpátky – ale začínáme tušit, že cesta do Prahy nebude tak jednoduchá, jak jsme si představovali. Ani to další nádraží, které nám poradili domorodci, nebylo správné. Naštěstí to „pravé“ je už jen kousek.

U kasy: „Dva lístky do Prahy.“

„Samozřejmě, jede vám to za 20 minut.“

„... a prosím ještě dvě kola jako spoluzavazadlo.“

„To je nemožné, volno pro kola je ve vlaku až zítra odpoledne.“

Zkrátka převoz kol bychom museli mít zajištěný asi tak měsíc předem, vlaky jsou obsazené, míst je málo. Pokud se rozhodnete stezku vyzkoušet, tak rozhodně pamatujte na včasnou rezervaci. Zůstali jsme unavení a mírně zdemotivovaní sedět v nádražní hale. Najednou vidím na světelné tabuli vlak do Bratislavy, který odjíždí asi za půl hodiny, a u něj symbol, že berou kola. Hurá, pomyslel

klášter Melk

jsem si. Vždyť to budeme už skoro doma. Z Bratislavy do Prahy něco stoprocentně pojede. Ačkoliv jsme byli v Bratislavě již po páté hodině odpoledne a do Prahy směřovaly tři vlaky, ani do jednoho nám kola nevzali, bylo obsazeno. Jako zavazadlo také ne.

A tak nám nezbylo, než strávit noc na nádraží s bezdomovci, romskými spoluobčany a zamčenými záchodky (mimořádně zajímavý zážitek) a druhý den

v pět ráno jet i s koly Pendolinem. Což bylo velmi příjemné a rychlé, takže jsme byli z Bratislavy doma v Tuchlovicích za čtyři hodiny a plni zážitků z cesty jsme rychle zapomněli na nepohodlí poslední noci.

Celkově se nám na stezce líbilo, a to i díky počasí, které nám přálo. Nejhezčí byla část od Pasova do Kremže, před Vídní už je cesta jednotvárná. Všechny kempy byly skvěle vybavené a po cestě jich je dostatek. Měli jsme na ujetí trasy jen pár dní, takže jsme se nikde zas tak moc dlouho nezdržovali, ale i tak jsme stačili nasát charakter téhle části toku, poznat přírodu, vesnice i města, i si užít výlet. A to bylo moc fajn.

Jan Bejček – TokhataMani
a Pavlína Opatrná – Stojí s pěstí

foto: autoři

Přívóz v Aggsbachu

1F4 Táboření s kolem
1F7 Kilometry na kole
M Cestovatel

Arnošt Švanda: Moje cesta po bicyklu od 21. do 29. června 1899

část první

Současní woodcrafteri měli, jak se často ukazuje, i velmi podobně zaměřené předky. Martin pradědeček byl muž podnikavý, srdcem, duší i tělem nesmírně moderní woodcrafter, který by leckoho z nás dnes snadno strčil do brašny svého bicyklu či kapsy vlněného „plaidu“. Moc děkujeme Martě, která nám dovolila nahlédnout do deníku svého příbuzného a umožnila nám tak sdílet aktivní dovolenou sportovce i romantika z předminulého století...

Od té doby, co jsem pozbyl prázdnin, s probouzejícím se jarem u mě probouzejí se také cestovní plány, které do léta protříbí se hlavně v tom směru, abych co nejlépe využil odměřených 8

dnů a za poměrně málo peněz. Té zásady se držím, ačkoli z radovánek nejraději na cestování vynakládám peníze. Tak si člověk, ve velkoměstě žijící musí kupovat přírodu a její zdravý vzduch, ale

kupuje si při tom i zkušenosti a rozhled po světě, a to je při cestování přec jen hlavní věcí. Vždyť příroda je všude a všude krásná, kde k horám nebo i vrškům pokrytým zelení lesů a luk nebo

z těchto, jako smaragdového rámce holými, třeba i osněženými temeny se vypínajícím, tulí se potok, řeka nebo jezero.

Letošním mým cílem byla ta část Alp, jež v zeměpisu sluje „Solná komora“ (Salzkammergut), to jest rozhraní Horních Rakous, Štýrska a Solnohradska. Program byl již loni hotov, ale pro cestu do Tater odložen. Cestování po bicyklu v něm bylo nejromantičtější bodem, až teprve vloni jsem začal na bicyklu jezdit. Svádělo mě také velmi chválení krajiny té ze všech stran hlavně bratrance Ervína, který tam delší čas strávil a jako bicyklista všechno sjezdil. Zvláště liboval si tamější krásné cesty atd. atd.

Abych nebyl sám, zmínil jsem se a konečně i smluvil o Velikonočních letos (které jsem ztrávil v Libenicích) s Dr. Svobodou, starým přítelem, že pojedje se mnou. Jenže on nebyl ještě tak vycvičeným cyklistou a ten čas právě ani kola neměl. Když však jsme si o té věci dopisovali, vyšlo najevo, že vůbec na kole jet nemůže, poněvadž ho nemá a poněvadž se obává velkých kopců. Upravil jsem tedy týž plán pro cestování pěšky, ale i tu mně konečně pro nutné jiné důležitější zaměstnání odřekl. A tak jsem zůstal nemoha svou dovolenou odložit, sám. Ale zmaten jsem byl, mám-li či nemám-li jet po bicyklu, až mně chuti dodal Ervín. Také bylo poslední týden velmi měnivé počasí, které však přece slibovalo polepšení.

Vykonal jsem tedy rychle přípravy a vypravil se v úterý (20. června) večer z domu. Byl jsem asi takto vyzbrojen. Světlé šaty tj. krátké kalhoty a obyčejný všední kabát, turistickou košili a pás, vlněné punčochy

(bez chodidel), šněrovací boty, cyklistickou čapku. Přes rameno jsem měl dalekohled a láhev koňaku, dále v kapsách Průvodce po Salzkammergut (Trautveris, kterého jsem už napřed důkladně prostudoval), zápisník, legitimace (a papír na kreslení), nůž, kompas, revolver, pohár na vodu (skládací), šicí potřeby atd.

Ve zvláštním balíku ve voskovaném plátně jsem měl Jägrovu košili (na převlékání v noci), 2 zásobní turist. košile, 2 páry vlněných punčoch, kapesníky, vestu (pro případné chladno), pak 3 škatulky konzerv. Balík ten byl řemeny tak svázán, že jsem ho buď mohl připevnit na bicykl, nebo nést jako tašku přes rameno, nebo jako tornistru na zádech, popřípadě za držadlo v ruce. Jiný menší balíček, (primitivně) papírem obalený a provazem ovázaný připevněn byl pod sedlem bicyklu a obsahoval rozličné potřeby pro bicykl (klíče, lepidlo, mazadlo, hadříky na čištění atd.). Mimo to jsem měl plaid, který v případě potřeby jsem nosil přes záda a ramena spojený pojistným špendlíkem a jinak byl

2 řemínky připevněn na řídadlo bicyklu. U bicyklu byla i lampa.

Lambach

Tak jsem vyjel řádně vypraven na západní nádraží, odkud vlak v 1/2 10 mě unášel k Linci a Lambachu. Noc jsem z větší části probděl, ale při tom jsem si i dosti odpočinul, takže při vystoupení v Lambachu v 1/2 5 ráno jsem se cítil docela svěžím. Pojehl jsem již ve vlaku ze zásob s sebou vzatých, na nádraží ještě upravil svou toaletu, a připevnil všechny části k bicyklu, plaid na sobě máje, (byloť ráno dosti chladno) a vyjel podle avisa jednoho zřízence do města Lambachu a pak jižně na Gmundenskou silnici (před 5. hodinou).

Lidi bylo ještě velmi málo vidět, ani slunce se ještě neprobralo z mlh, které všude se rozkládaly jako těžký závoj. Město Lambach se zámek a kopcovitou polohou není daleko od nádraží, přijel jsem na náměstí, odkudž nebylo vidět takřka žádného východu, ptám se na cestu a ukáží mně krkolomný sráz vedle zámku. Cesta byla k tomu notně vyštěrkována,

tak jsem asi 10 minut šel až k řece Travné dolů, od níž silnice divně se zatáčí a zase do malého kopce. Tím však byly ty první překážky překonány a pak se to jelo! Viděl jsem zase jednou po dlouhém čase východ slunce ve volné přírodě, ten trhající se závoj mlh, cítil tu dýšící čerstvou vůni nedalekých lesů a polí, slyšel ten milý ranní zpěv ptactva a zhluboka dýchal jako hladový vlk ten čerstvý vzduch. Tu a tam kdosi sekal trávu v ranní rose. Jel jsem pomalu (asi 15 km za hodinu) do lesa, který mě objímal dobré půl hodiny ve své zelené náruči. To byl les podle mého gusta. Smrky a jedle vroubené u cesty svěžím mlázím, ne takový suchopár listnatých stromů jako u Vídně!

Traunfall

Projel jsem brzo malou planinu, otevřenou na východ a sklánějící se na západě do hlubokého koryta řeky Travné, pak byly na cestě asi 2 vesnice a sjížděl jsem dolů sráznou cestou k Travné, jež hlasitě hučíc vrhá se v kataraktech ve skalnatém svém řečišti tu a tam

jsou spoutána do služby mlýna nebo pily. Zase šla cesta trochu do vrchu a za krátko jsem stanul před tabulkou „zum Traunfall“ první to zastaveníčko, na které jsem se předem velmi těšil. Sešel jsem po srázné cestě k hostinci a pile položené v hlubokém korytu řeky a dal si zde donést snídani. Bylo ¼ na 7 z rána. Z údolí zdvihaly se mlhy a ohlušující hukot řeky, jež zde asi z výše 20 metrů padá do rozervaných skalisek, v tichu, ničím jiným nerušeným zvláště velkolepě se vyjímal. Vodopád mně na mysl uvedl přírodní velkolepost schafhússkou na Rýně, o němž obraz snad každému jest znám. Jest to malý vodopád rýnský. Skalisko uprostřed řeky tvoří podobný ostrůvek jako tam. Kotlina před vodopádem jako tam. Všechno velmi krásné až na to, že na levé straně slapu jest přiděláno kus prkenné podlahy (snad k účelům mlýnu), jež dojem trochu ruší. Voda tříští se o rozervaná skaliska v jemnou mlhu tak, že za krátko jsi citelně navlhlý, a mlha ta vzhůru vystupující do prvních

sem pronikajících paprsků slunce, tvoří překrásnou duhu. Pobyl jsem tu asi hodinu a vodopád si také na papíře zvětšil.

Nad vodopádem, vlastně před ním trochu stranou jest dosti vysoký, dřevěný most vedoucí přes hlubokou roklinu do lesnaté straně na levém břehu řeky. Zatím se lidé probouzeli, vodní pila lenivě začínala svou denní práci a já se vypravil na další cestu.

V plaidu už bylo teplo, složil jsem jej tedy na držadlo bicyklu a jel dále; cesta nepozbývala svého romantického rázu; na pravo a opodál i vlevo všude zelenaly se jehličnaté lesy, vlevo někdy trochu z dálky, hučela řeka a malé osady, jimiž jsem projel (asi 3) leskly se již v záři plného slunce. Zakrátko otevřela se vyhlídka na jih. Hranatý vrch přede mnou – Traunstein – mně ukazoval cíl dnešní pouti, brzo jsem ho viděl vlevo, brzo zase vpravo až před samým Gmundenem docela zblízka mi ukazoval svoje skalnaté rozervané straně. Nežli jsem uzřel jezero, rozevřel se ještě jednou překrásný pohled do údolí Travné, kde se rozkládá veliká továrna na papír, kol dokola lesnatými straněmi obklopena.

Gmunden

V 8 hodin dorazil jsem na kraj města Gmundenu a hned rovnou cestou spěchal pokochat se půvabnou hladinou jezera. Věru překrásný to pohled; vpředu je břeh plochý, voda mělká, ale několik metrů dále tmavší zelená barva prozrazuje větší hloubku a v ní malebně odrážejí se pobřežní kopce, na levo mohutný Traunstein, dále zužující se pobřežní vrchy a vystrkují

své bělostné skalnaté hlavy „Höllengebrige“ a skupina vrchů za Ischlem. Od nádraží úzkokolejně místní dráhy, ležícího na samém břehu jezera, kam jsem nejprve zabloudil, šel jsem po břehu mezi pestrými malými domky a uzoučkými starodávnými uličkami zase k městu, koupil v nejbližším papírnickém krámkě obligátní pohlednice a prohlédl si další krátkou cestou městem pěk-

ně zařízené ulice. Domy jsou tu po většině staré středověké, ale ze všech prostrannějších míst shlíží krásné vily. Vrátil jsem se ke břehu jezera, jež mě teď jedině poutalo a prodlel chvíli na esplanadě, kochaje se rozhledem. Dalekohled mně objevil bližší podrobnosti života na jezeře; druhý břeh poset je villami v zeleni stromů.

Altmünster

Po krásné cestě za chvíli jsem přijel ke klášteru naproti městu na malém ostrůvku malebně ležícímu, pak k Altmünsteru atd. všude maje po levici – jel jsem hned po břehu – výhled na hladinu. Byly tu také rybářské domky, rozestavené sítě, které sušili a spravovali, zase nějaká vila atd. atd. Slunce sice hrálo, ale z toho jsem si mnoho nedělal. Cesta byla obstojná, ale vzdor krásnému dni skoro žádného bicyklistu nebylo vidět. Jen na jednoho poslíčka zvláště vzpomínám. Konal svou povinnou touru (bezpochyby do sousední obce) po bicyklu starodávného tvaru s dřevěnými kovanými koly, jehož celá konstrukce ukazovala na výrobek venkovského kováře. Šlo mu to asi dost namahavě, vše skřípalo a drnkalo – hotová muzika. Pozdravil jsem ho se smíchem a přál šťastnou cestu.

Traunkirchen

Brzo také po pravé ruce na stráni objevila se trať dráhy, kterou po celý den jsem měl brzo po levé brzo po pravé ruce. Tak to šlo vesele až do Traunkirchenu, nejkrásnějšího to místečka po celé délce (12 km) Gmundenského jezera. Romantika stává se tu divokou, skály s obou stran jezera svírají vrhající se kolmo do něho, takže voda nabývá barvy temně zelené až černé; nad hlavou zdmi podepřená trať dráhy mizející za krátko v tunelu, ještě jsou znát stopy nějaké živelné nepohody, dělníci spravují podpěrné zdi. Odpočal jsem si v 1/2 10 v malém postranním údolíčku, přesnídal a napil se z bystřiny. U toho místa hlásala tabulka, že tam jakýsi

lovec o císařském honu spadl ze skály a se zabil. Za hodinu jsem zas putoval dále, však zcela pomaloučku abych hodně užil těch přírodních krás. Pod jednou strmou skálou na jezeře plavili se 2 mladí lidičky (milenci?) a zastavili se na stinné hlubině hned takřka pod silnicí, která skrz tuto skálu malým tunelem probíhá. Zrovna jako v pohádce! Silnice je i k jezeru i ke skále zdmi chráněná, místy jsou i galerie a asi 3 tunely. Také je tu pomník na památku dokončení těchto staveb. A což když se rozevře širší pohled na jezero! Zase pravá краса, vrchy docela jinak seskupeny, takřka jiných tvarů, ale imposantní, skalní velikáni obrážející se v krásné hladině.

Ebensee

Přišlo Ebensee při vtoku Travné do jezera na prostorné rovině s velikou pilou a jinými průmyslovými závody, solivárnami atd. Krajina se mění. Jest to zase údolí dosti široké, po obou stranách vroubené lesnatými stráněmi. Silnice vede po levém břehu řeky (dráha teď po pravém), vodovod solné vody hned nad ní (na něm promenáda). Vpředu viděti stále vysoké vrchy vzdálených velikánů, vpravo i vlevo otvírají se střídavě menší horská údolí. Jel jsem bez zastávky, ovšem pozorně na všechny strany pozoruje přírodu až k Ischlu, kdež jsem dorazil ve 12 hodin.

Ischl

Před samým Ischlem jest údolí velmi malebné i řeka tu činí malý ostrůvek, na němž je skála s křížem, pozadí jest stromové a pobočné stráně, mezi nimiž za chvíli jsem projel do světoznámého

císařského letního sídla. Malá nehoda se mně tu stala na písčité promenádě. Chtěje zatáčet kolem smekl jsem se a pohodlně a měkce spadl. Především jsem si zavedl ocelového oře do hostince (na Hallstadtské silnici „zur Sonne“), zde pojedl a popil a pak hajdy do města. Prohlédl jsem lázeňskou promenádu, 2 nové železné mosty (ještě ve stavbě), několik pěkných lázeňských budov a hlavně solivárnu (20 kr. pro dělnický fond). Jistý zřízenec mně všechno dobře ukázal a vysvětlil. Manipulace vyrábění soli jest velmi jednoduchá. Ze solných dolů (Hallstadtu, Ischlu, Aussee) vede se v železných trubách (asi 10 cm průměru) slaná voda do takovýchto soliváren, kde je veliká nádržka (několik). Voda vtékající se měří co do obsahu soli. V Ischlu je 30-38% soli v ní rozpuštěno a chuť hodně ostrá. Z nádržky pouští se voda do kotle (pánve 12 m dlouhé, 8 m široké a 50 cm hluboké) který ze spodu podepřen jsa sloupy železnými jest vytápěn plynem hnědého uhlí (generátorový plyn?). Kotel svrchu je přikryt, jen pro vypařování vody je otvor a se strany asi 20 dělníků dlouhými kovovými hráběmi ze dna shrnují krystalisovanou sůl. Sůl jiní nabírají lopatami a sypají do malých beček, kde se utlouká a ušlapuje. Plné bečky se nechají hodinu stát a pak se vyklopují a dávají do sušáren v řady na železné tyče (asi 50° horka), ve kterých ztvrdnou až na kámen. Pak se odváží (asi 14-20 kg 1 kus) a prodávají. V Ischelské solivárně zaměstnáno jest 420 lidí. Pracují v partiích akordem (90-120 kr denně) u zpracování soli. Podobná solivárna je v Ebensee (mnohem

větší – 5 pánví, kdežto v Ischlu jen 3 pánve). Denně odváží se z Ischlu asi 3-5 vagonů soli. Odpadky soli se buď znovu rozpouštějí, nebo drobí v tak zv. sůl drobnou, jež jako II.jakost se prodává v pytlích. – Vodovodem slané vody přitéká jednou troubou asi 20 hl za hodinu. Bylo to zajímavé.

Pak jsem se šel vykoupat do Travné (voda jako křišťál, zelenavá) a podívat do císařské zahrady, jež má velmi pěknou polohu. Chtěl jsem ještě z blízkého „Siriuskoglu“ podívat se na krajinu, ale poněvadž se chystalo k dešti, neučinil jsem tak a vrátil se do hostince, odkudž ve 4 hodiny odpoledne jsem vyjel do Hallstadtu.

První část pradědečkova cestovního deníku pro Woodcraft přepsala Marta Ryšavá

současné foto ze zmiňovaného kraje: Petr Hendl – Wanigiska, kresba: Tomáš Macek – Netopýr

Něco o cyklotrampingu aneb Jak nebýt in

Patřím k nadšeným cyklotrampům. Na kole jsem projel už 20 zemí a nesčítelněkrát jsem spal pod širákem s kolem vedle hlavy. Na cestách se vždy řídím tím, co mi vyhovuje, a ne tím, co je, alespoň v Česku, „in“. Přesto se někdy setkám s poznámkami ke svému kolu i od kamarádů, u nichž bych čekal nějaké tušení o „Nevrlého filozofii“. Proto si zde dovolím předložit osm cyklistických „in-zásad“, které já považuji spíše za „in-omyly“.

1. In je mít horské kolo.

Pokud jezdíte hlavně do hor a do obtížných terénů, jistě. Pokud většina vašich cest vede po okreskách a běžných cestách (nebo podnikáte-li daleké cesty), je mnohem vhodnější kolo cestovní, neboli v dnešním „in-speaku“ trekkingové. Omlouvám se, ale nejsem příznivcem zaplevelování češtiny spoustou novotvarů, proto nosím pohorky, a ne trekkingové obuv a v horách místo treků provozuji vysokohorskou turistiku.

Moje cestovní kolo je pro daleké cesty velmi vhodné, jezdím s ním i terénem (kde občas majitelé horských kol piští, že se to nedá projet), kolo je lehčí než horské a vydrží vše.

2. In je nemít nosič.

Když občas slyším debaty, který batoh je na kolo nevhodnější, jen se usmívám a diskutéry lituji. Odpověď je snadná – žádný! Za velikou výhodu cyklistiky považuji to, že nemám nic na zádech, nemám je ve vedru zpcená, vše vezu za sebou

na nosiči v brašnách. Nechápu, jak může být pro někoho pod jeho úroveň nasazení nosiče. Bez brašen nelze v žádném případě podnikat vícedenní cyklovandry se spacákem a přístřeškem nebo stanem. Spoléhat se na zájezdy cestovních kancelářů s doprovodným autobusem je trochu ubohé – vezu-li vše s sebou, mohu zůstat, kde se mi líbí, změnit trasu podle momentální nálady a nejsem závislý na dojetí z bodu A do bodu B, kde čeká autobus s věcmi. Ale to všichni známe i z pěších vandrů!

3. In je nemít zvonek.

Jezdit bez zvonku považuji za podobnou aroganci jako třeba vyfukovat cigaretový kouř na někoho, kdo o to vůbec nestojí: Když jdu pěšky po lesní cestě a za mnou se ozve zvonek, rád uhnu. Když za mnou začne někdo hulákat, tak nevím, zda je to na mě nebo na nějakého psa, a uhýbání mám na háku. Zvonek (stejně jako odrazky) stojí pár korun a je pro bezpečnost stejně důležitý jako helma, kterou používá daleko víc lidí než zvonek.

4. In je nemít blatníky.

Doporučuji shlédnout film *Obecná škola*.

5. In je jezdit v přiléhavém elastickém oblečení.

To je věc osobního názoru: Mně osobně se tohle oblečení na ženských líbí, ale chlapi mi v tom připadají, jako že jim schází už jen nějaká růžová mašlička. Já sám jako součást své životní filozofie osobní volnosti beru i volně

Táboření v maďarském lesíku

nestahující a neškrťící oblečení. Různé ty moiry a syntetické tkaniny jsem postupně odložil (nejen na kole) poté, co jsem zjistil, že moje kůže má z dotyku s bavlnou a přírodními materiály větší radost. (Chemie neprospívá nejen žaludku, ale i kůži!)

6. In je mít na tričku co nejméně reklamních nápisů.

Během týdne jsem různých reklam a komerce zcela přesycen, kvůli reklamám často vztekale vypínám country rádio, a o víkendu bych si chtěl od toho odpočinout. Místo toho potkávám v lese cyklozblblíky pokryté spoustou reklam. Tihle lidé si svého těla váží tak málo, že je nabízejí za reklamní plochu zcela zdarma, dokonce si ta reklamní trička za drahé peníze kupují. Víím, že na silnici je bezpečné mít pestré oblečení (i když do lesa by to snad šlo převléknout), ale pestrost snad nemusí být docílena jen reklamami!

7. In je mít poslední model kola.

Nejde jen o tu zmiňovanou Nevrlého filozofii, ale i o to, že nejnovější nemusí být nejlepší. Nemám na mysli dít se s kolem zn. Ukrajina, ale třeba to, že můj starší cestovní favorit osazený novými převody Shimano a moderními ložisky jezdí perfektně, je lehčí než většina dnešních kol, a přitom rám (který prakticky jediný zbyl z původního kola) vypadá tak neuvěřitelně ošuntělé a otřískané, že takové kolo mi nikdo před obchodem či restaurací neukradne. A samozřejmě – můj rám je zelený a bez nápisů, takže se nemusím stydět, když kolo do-tlačím někam v lese za kamarády na kemp.

8. In je mít speciální držáky na mapy a na láhve.

Proč? Nikam nespěchám. Když se chci podívat na mapu nebo když se chci napít, zastavím, protáhnu se, vyndám mapu či láhev z brašny. Kvalita vandru přece není dána co nejvyšší průměrnou

V Portugalsku měli v půjčovně jen horská kola, tak jsem si to na něm poněkud protřpěl. Ale spí se tam dobře pod širákem.

U Jendy v Trocnově

rychlostí, ale tím, co všechno uvidím a zažiji. Stejně tak se nestydím vyšlápnout kopeček jen mám-li náladu, jinak slezu, tlačím a pozoruji krajinu – i když dnes je „in“ vyšlápnout všechno.

V posledních letech vyrážíme každý rok s malým potomkem ve vozíku za kolem na německé a rakouské cyklostezky. U nás bohužel nejde nikde jet stovky kilometrů po perfektních cestách zcela mimo kontakt s auty. Cyklostezky za hranicemi jsou zcela bezpečné, v krásné krajině, pro cyklisty s dětským vozíkem ideální. Kola se stanem, spacáky a dětským vybavením jsou trochu těžší, ale na stezkách v údolích řek to zas tolik nevadí. Spíme většinou v kempech.

Na těchto cyklostezkách si všímám zajímavé věci: Zatímco u nás potkávám převážnou většinu cyklistů, kteří jsou „in“ – asfalt z Modřan na Zbraslav brázdí na horských kolech s batohem na zádech atd.,

v Německu a Rakousku je většina lidí vybavená jako já; reklamní přiléhavé dresy má možná jen 10 % lidí, nosič i zvonek jsou u většiny samozřejmostí. I proto jezdím rád za hranice – lidi tam jsou tak nějak praktičtější, nemají potřebu se předvádět a já si mezi nimi nemusím připadat jako exot.

Moselská cyklostezka, tábořiště u vinařství: „Můžeme si tu postavit stan?“ „Když si u nás dáte víno, tak můžete zdarma.“

Kdo necestuje s malým dítětem, bude se chtít jistě podívat někam dál. Zde je pár mých tajných tipů na cesty:

Litva: Fantastická země pro cyklovandry. Mírně zvlněná krajina se spoustou lesů a jezer, tábořit a dělat ohně lze prakticky všude. Ceny potravin podobné jako u nás. Vlakem se dá dojet přes Polsko až k litevské hranici poměrně levně (vnitrostátní jízdné na velké vzdálenosti je v Polsku výhodné).

Jižní Švédsko: Lesů tolik, až je to trochu fádni, ale tábořit lze legálně všude a není to tak daleko. Perfektní silnice a silničky s malým provozem. Nejlevnější způsob dopravy: autem ve čtyřech do Rostocku, tam nechat auto a pokračovat trajektem s koly. Po překonání asi 100 km nudnou jihošvédskou zemědě-

Dvanáct Apoštolů – skalní útvary na Altmühltalské cyklostezce mezi Mnichovem a Norimberkem

skou krajinou přijdou nekonečné lesy a jezera. Zpátky k autu lze jet přes Dánsko.

Maďarsko: Vůbec to není jen rovina, ale i krásné kopečky a zvlněná krajina na sever od Balatonu, u rakouské hranice či pod východem Slovenska. Nejezděte tam v létě, kdy je moc vedro,

ale třeba v dubnu, kdy u nás je ještě zima, ale tam už vše kvete. Trasu lze naplánovat tak, abyste se každý den koupali v teplých termálních lázních, nějaký lesík či hájek pro volné zatáboření se taky většinou najde. Maďarsko stojí za to i kulinářsky – ceny v restauracích jsou jen o málo vyšší než u nás, ale kvalita jídel

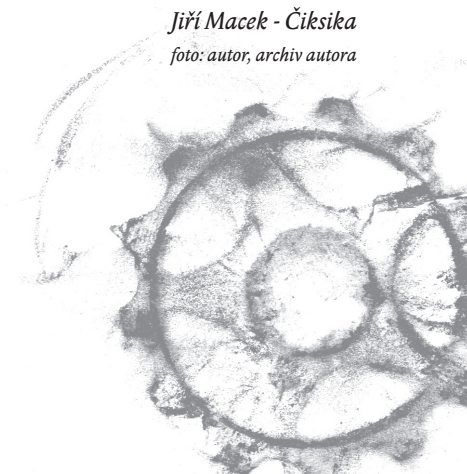
je zpravidla o několik tříd výše. Možné způsoby dopravy: vlakem do Bratislavy, Štúrova či jen do Břeclavi; autem do Vídně atd. atd.

A jednu poznámku na závěr: Být in – to zní hezky. Být stádový typ – to zní nehezky. Ale když se nad tím zamyslíte, je to jedno a totéž...

Jiří Macek - Čiksika
foto: autor, archiv autora

Když k moři, tak jedině do Švédska. A na kole!

1F skupina Cyklistika
M Cestovatel

Jeli jsme do Hradčan, ale Sv. Víta tam neměli

Žijeme na malém městě. Jako vše, to má své výhody i nevýhody. Mezi výhody patří, že se s mnoha lidmi známe, a mezi nevýhody patří, že hodně lidí zná nás. Tak si vyberte. Nicméně jeden náš soused, Petr, vede místní sportovní klub, co si říká Ski club, protože v zimě jezdí na lyže, ale zbytek roku na kola. A s touhle bandou jezdíme na ty lyže i na ty kola. Jednoho května jsme vyrazili do Ralska. Podle pokynů protřelého vedoucího spousty cyklovýletů jsme dětem pečlivě nechali seřadit kola. Než jsme je naložili na auto, nechali jsme je projet, abychom vychytali nesrovnalosti např. ve výšce sedel atd. Jaksi jsem ale zapomněla, že i já budu součástí tohoto výletu. Takže já jsem dofukovala kolo až těsně před startem (Všechno pro naše děti – myslíme občas i na sebe!).

Protože naše družina je věkově velmi diferencovaná, od předškoláků až po důchodce, snažil se Petr 35 km dlouhou trasu udělat zajímavou a ne zas zcela náročnou. Začínali jsme v obci Hamru na Jezeře. Krásné městečko s hrázděnými stavbami, které se ale bohužel zapomnělo v době tak před 30 lety. Vyrazili jsme rovnou do bývalého vojenského prostoru Ralsko. U Sochorova památníku

jsme odbočili na jihojihozápad. Jeli jsme moc pěknou přírodou a po pěkných asfaltkách. Jeden z našich kamarádů nám vyprávěl, jak tam byl před lety na vojně. Musela jsem mít hodně bujnou fantazii, abych si představila ty tanky brodicí se místními krásnými jezírky.

Teprve po podrobnější prohlídce místní flory mi došlo, že ty krásné vzrostlé břízy opravdu

nebudou starší než 18 let. Hm.

A najednou uprostřed hájku břízek stál domek. Hmm.

Po dalších 2 minutách v tom hájku stál panelák, dobrá, spíš zbytek toho, co byl panelák. Hmmmm.

Po 100 metrech tu byl další panelák a vedle zase další. Nejhorší bylo, že mezi 8 vybydlenými paneláky uprostřed břízek, stál jeden úplně opravený! Hmmmm.

Od této chvíle jsem měla pocit, že jsem se ocitla v jiné dimenzi nebo ve scifi filmu. Svou spadlou čelist jsem již nezavřela. Celé to absurdní divadlo pokračovalo. Po dalších břízkách jsme dojeli ke škole. Klasická pavilonová škola z osmdesátých let. Jen místo vstupu měla pro změnu břízky a na hřišti se dal hrát jen fotbal lesní. Když jsme konečně opustili tuto scénu z absurdního dramatu, dorazili jsme do Hradčan. Mnozí vědí, ale já nevěděla. Sv. Víta tam nehledejte! Vlastně tam nehledejte nic. Tam jsem si uvědomila, jak moc pomíjívá je naše existence na zemi. Jde totiž o bývalé ruské vojenské letiště. Celý postkatastrofický dojem dokresluje, že se celé toto letiště nachází v mělké míse a kolem dokola jsou vidět jen kopečky a lesy. Takže tam uprostřed lesů je jeden a půl kilometru dlouhá betonová ranvej vedoucí od břízy k bříze. Podél této obludnosti stojí hangáry pro letadla, což

jsou takové zatravněné kopečky s vraty. Je fakt, že dětem se tam moc líbilo, jeli na kole plnou rychlostí a hráli si na vzletající letadla.

Když jsme se konečně vrátili do reality, projeli jsme Mimoní a po žluté značce jsme objeli vrch Ralsko i s krásnou zříceninou, který se tyčí cca 400m nad údolím říčky Ploučnice. Pro zdatné jedince doporučujeme vyjet až nahoru, ten výhled je taky z jiné-

ho světa. U Novin pod Ralskem jsme se napojili na červenou a zajeli se podívat na Průrvu Ploučnice. To říčka Ploučnice protéká úzkou průrvou ve skále a vodáci tady proplouvají tunelem.

Po nutné limonádě v místním stánku jsme pokračovali dál směrem ke Stráži pod Ralskem. A tam, abychom nebyli zas moc uneseni z krás okolní přírody, jsme narazili na odkaliště po těžbě uranové rudy a stavby továrny na zpracování uranu. Tak tedy raději honem dál po červené až zpátky do Hamru.

Byl to pro nás výlet do jiného světa. Na jednu stranu smutný – krásná geomorfologie okolí, čedičový vrch Ralsko a dál výhled na Bezděz. Nádhera a do toho absurdita opuštěných ošklivých staveb. Na druhou stranu jsme viděli pomíjivost lidského světa. Vidím v tom kousek naděje, že i s takovou hrůzou, jako byl vojenský prostor, si dokáže příroda postupně poradit.

Kateřina Pejšová – Lasík

1F5 Jednodenní cyklistická trasa

1F7 Kilometry na kole

Zpátky do ulic!

Představte si černocho jedoucího na bicyklu a v jedné ruce třímajícího kontrabas. Takový snímek visel v jednom nahrávacím studiu a velmi mi utkvěl v hlavě. Vzpomenu si na něj vždy, když mi někdo říká, že nemůže jet městem na kole, protože potřebuje vézt to či ono. Já úspěšně jezdím s kontrabasem na koloběžce, ale na kolo bych si s ním netroufl. Pořídil jsem si tedy elektrickou basu, se kterou to na kolo zvládám stejně jak ten čeroch.

Nečekejme na povodně

Víte, že kolo je dopravní prostředek? Já vím, hloupá otázka. Jenomže pro někoho je kolo jen rotoped, který opustil „fitko“. Setkal jsem se s řidičem, který na kolonu cyklistů při cyklojízdě reagoval slovy „já také jezdím na kole, ale na chatě. Máte jezdit v přírodě, kolo do města nepatří!“ Chudák příroda...

Podněty, které vedou cyklisty původně sváteční, rekreační, či sportovní k tomu, aby se začali na kole i dopravovat, bývají rozmanité. Pro někoho byly tím podnětem povodně (v r. 2002). Omlouvám se všem, kdo museli ze své vany odnášet leklé ryby v bahně naložené, ale Praha byla po povodních mnohem přívětivější, než obvykle. Po nábřeží bez aut se najednou dalo chodit i jezdit beze strachu, smradu a zdržování. Když se vše vrátilo do starých kolejí, urbanisté mohli jen zaplatkat nad zmařenou šancí ke změně k lepšímu. Něco se přece jen podařilo: leckdo na kole jezdil dál po trasách, které díky neobvyklé dopravní situaci objevil.

Jeden zapálený propagátor městské cyklistiky zase začal místo hromadnou dopravou jezdit na kole poté, co vyšly najevo podvody s Opencard. Něco zlé může být pro něco dobré.

V Kodani jezdí i parkuje spousta elegantních kol – starých i nových, prostých i zdobených.

Kdo ví, kdy ale přijde další zvláštní impuls? Zkus to na kole hned! Vypatí se to. Mně kolo šetří čas – v Praze jsem do školy jezdil z různých čtvrtí, ale vždy jsem byl rychlejší než tramvaj. Navíc jsem se krásně protáhl, místo abych se mačkal v plném vagonu. Pozoroval jsem západy a východy nad katedrálou. Když jsem potkal známého, mohl jsem zastavit, popovídat si a jet dál.

Oboživelníci

Hladký a plynulý provoz je možný tam, kde se rychlosti jeho účastníků málo liší. Blíží se cyklisté svou rychlostí spíše chodcům, nebo motorovým vozidlům? Ve městě se blížíme rychlosti motorové dopravy. V plynulém provozu jsme trochu pomalejší, v hustém provozu dokonce rychlejší. Problém je, že leckdo se mezi těžšími, většími a nebezpečnějšími auty bojí. Mnoho mých kamarádů by jezdilo, kdyby se nebáli aut. Řešením může být výběr trasy po cyklostezkách a pěších zónách s povoleným vjezdem cyklistů. S hledáním trasy pomůže buď kamarád, co to má projeté, papírová mapa (v centru hlavního města např. *Zelená mapa Prahy*) nebo webová (www.cykloserver.cz; mapa.prahounakole.cz). Tras, kudy by mohl jet i méně zkušený cyklista beze strachu, je v našich velkých městech stále zoufale málo. Můžete se ale stát oboživelníky: mezi chodci zvolníte tempo a mezi auty šlápnete do pedálů. V provozu je samozřejmě nutné znát předpisy, a když to jde, tak je dodržovat. Kdo má oči dokořán, brzy odkouká od jiných cyklistů některé figle. Nebo si o nich na stránkách prahounakole.cz přečte

články Vrátí Fillera. (Jejich nadpisy jako *Cyklisté na hraně zákona* jistě k četbě nalákají.)

Já jsem často aplikoval oboživelnost tak, že jsem byl ráno cyklistou a večer cestujícím. Do centra jsem jel z kopce a zpět jsem se třeba vyvezl lanovkou na Petřín a pokračoval opět z kopce. Od sedmi hodin večer se dá z některých stanic vyjet na zvýšené části Prahy i tramvají. V Plzni, kde bydlím, zase zavedli možnost vzít kolo do MHD o víkendů. Jak je to ve vašem městě?

V provozu

Než vyjedu, zkontroluji si vybavení (povinné jsou: funkční brzdy, přední a zadní odrazka, odrazky na pedálech a ve výpletu a za šera též zadní světlo nebo blikáčka a přední světlo nebo na osvětlené trase jen blikáčka) a nafouknuté duše. Jedna cyklistická zásada zní „vidět a být viděn“. Pomysli, že auta jsou vidět celý den díky rozsvíceným světlům. Chceš-li se cítit bezpečně, nejezdí úplně vpravo. Tam číhají záluďné mříže kanálů, nepředvídatelně se otevírající dveře parkujících aut, bytosti vbíhající do vozovky. Ze strany levé zase útočí řidiči, předjíždějící cyklisty, aniž by pohnuli volantem. Při kraji je výhodné jet, nehrozí-li zprava nebezpečí a jedou-li auta pomalu. Snadno tak předjedete kolonu aut.

Na křižovatce se řadím před první auto, protože na zelenou jsem v půlce křižovatky ve chvíli, kdy se první auto teprve rozjíždí.

Samozřejmostí je brát ohledy jak na kolegy cyklisty, tak na řidiče i chodce. Ruce a mimiku máme i od toho, abychom se neverbálními signály domluvili.

Cyklistická kultura

Jsi-li vlk samotář a navíc žiješ ve městě s dobrými podmínkami, stačí ti jezdit bez „omáčky“ kolem. Ale plzeňský cyklista, kterému po pár metrech skončí cyklopruh v nepříjemné křižovatce si řekne „jsem sám, komu to vadí?“ A je rád, když zjistí, že není sám. V Plzni jsem potkal pár skautů a dalších nadšenců, se kterými jsme dali dohromady iniciativu *Plzeň na kole* a uspořádali (na plzeňské poměry) velkou cyklojízdu. To vše bez peněz, z čirého zápalu pro věc. Masové akce nevyhledávám, ale když jsem na pražských cyklojízдах pozoroval během let nárůst účastníků ze stovek na tisíce, měl jsem radost. Škoda, že z řad woodcrafterů jsem potkával jen své soukmenovce a Čankua.

Inspirativní je i pohled na rozmanitost jízdních kol a jiných samohybů, které bývají na cyklojízдах k vidění. Není marné své kolo přemalovat nebo přestříkat. Netypické zbarvení odradí zloděje. Obdivuji cyklisty, kteří vládnou svářečkou a dokážou si ze starých kol vyrobit třeba rikšu nebo tandem. To už je ovšem „vyšší škola“ cyklokultury.

Mezi orlími pery sice žádné na krátké všednodenní ježdění nenajdeme, ale možnost činit město malebnější je výzvou i pro woodcraftera.

Tomáš Macek – Netopýr
foto, kresba: autor

1F1 Pravidelné vyjíždky na kole

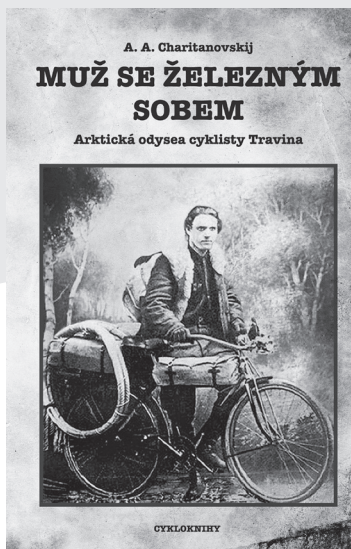
Muž se železným sobem

Arktická odysea cyklisty Travina

A. A. Charitanovskij

CYKLOKNIHY s.r.o., 2009.
Z ruštiny přeložila Kateřina
Rubášová

V letech 1928-1931 uskutečnil Gleb Leontjevič Travin naprosto ojedinělou cyklistickou cestu dlouhou 85 000 km. Na kole, které by dnes bylo muzejním exponátem (a také je, jak se lze v závěrečné vysvětlující kapitole dočíst), objel hranice tehdejšího Sovětského svazu, a to i podél arktického pobřeží - bez moderních technologií, spolupracujícího týmu, satelitního spojení a potravinových doplňků, kdy po značnou část cesty měl k jídlu jen to, co si sám ulovil.

Jeho výkon ani po víc jak osmdesáti letech ještě stále nikdo nezopakoval a věřím tomu, že se

dodnes v nejzapadlejších severních krajích, kde užaslí obyvatelé poprvé viděli na vlastní oči kolo, které pojmenovali „železný sob“, od té doby žádné jiné neobjevilo.

Naprostá většina obsahu knihy se týká Glebova putování drsnou arktickou částí SSSR (celkem 700 dní po ledu a sněhu) a přiznávám se, že jsem nevěřičně kroutil hlavou nad vyprávěním, které podle cestovního deníku sepsal do knižní podoby A. A. Charitanovskij.

Dovolil jsem si proto vybrat tři ukázky, které vypráví o úskalích této neuvěřitelné cesty i lidech, které Gleb Leontjevič Travin při svém putování poznal.

Michael Antony – Tony

Boj s ledem

Muž si hluboce povzdechl a pokusil se pohnout hlavou. Kapuce zvonila a skřípala. S novým úsilím přece jen otočil hlavu a uviděl trhlinu. Probíhala mu přímo pod nohama. Od praskliny se rozbíhaly jazyky šedavého náledí. Vodou byl prosycen i sněh.

Přimrzl! Promáčený oděv ztuhl a proměnil se v hrob...!

Muž se pokusil zvednout ruce, ale i ty byly přimrzlé. Vytáhl je tedy z rukávů uvnitř... Kombinéza na prsou zapraskala a z kožichu se vysunulo ostří nože. Prsty křečovitě svíraly těžkou kostěnou rukojeť. Vzápětí následoval úder. Znovu a znovu - ocel zvonila o led.

Strašné je minout ostří téměř sklouzne po obledění, a každým pohybem zajíždí hlouběji pod záda.

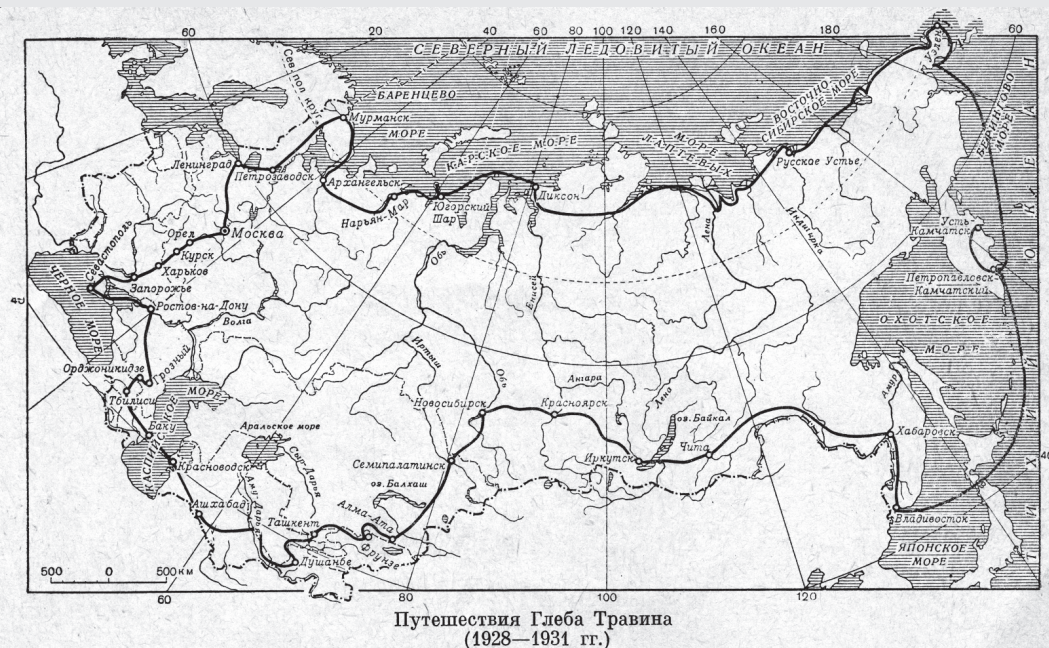
Sousoší ker se třpytila chladnou ostrou modří. Čekala: vytrhne se tento muž, nebo se stane jednou z nich?

.... Uběhlo už několik hodin. Lovecký nůž milimetr po milimetru odsekával pevné sevření. Dole zapraskalo, jako kdyby se zlomil hřbet. Muž pohnul rameny a opatrně se nadzdvihl; na zádech mu jako batoh visel kus vysekaného ledu. Na úzkých rtech se mihl úsměv, zasvítily velké bílé zuby. Z brady oprášil jinovatku, zatřásl dlouhými vlasy staženými lakovaným řemínkem.

Zbývalo vysekat nohy, přesněji holínky ze sobí kůže.

Ledová drť se tříštila pod energickými údery nože, v paprscích slunce se třpytila jiskřičkami.

Pokusil se nadzdvihnout. A nakonec, když si ověřil, že je volný, se zvedl. A ulehčením si oddychl,

překročil „příkop“, který div že se nestal jeho věčným ložem.

Byl střední postavy. Vlnité vlasy mu rozevlátými kadeřemi spadaly na kapuci odhozenou dozadu. Mohutný plnovous nedělal podlouhlý obličej s pravidelnými rysy starším. Od pohledu je mu tak pětadvacet, nejvýš dvacet sedm.

Poklepával rukama o sebe, poskakoval, aby rozproudil krev. Na něco si vzpomněl, rychle se vrátil k hromadě sněhu s praporkem. Začal ji rozhrabávat. Z vnitřku se vynořilo kolo!

Praporek, jak se ukázalo, byl upevněn na dozadu otočených řídkách, které se tak podobaly kozím rohům. Celý stroj vypadal podivně. Jasně višňový lak, objemná zavazadla, jedno vzadu, druhé před sedlem. Zesílený a nízký rám měl dvojitou vidlici a velmi široké sedlo se zesílenými pružinami. Nad koly svítily poniklované křídlové matice a vpředu byl vysunutý trojbarevný olejový zásobník - červený, zelený a bílý. Na boku byl přivázán pár lyžnic a puška...

Postel Roalda Amundsen

... i když se pohostinnost Nora zdála být trochu předstíraná, poslouchal Gleb jeho vyprávění s radostí. Stařec si zavěsil na pahýl koženou rukavičku s háčkem a docela obratně rozložil karty. V mládí byl všude - od Kalifornie po Jakutsko. Plavil se na velrybářských lodích, jezdil se psy, chodil pěšky. Znal Amundsen, Sverdrupa a další známé cestovatele. Napsali mu také do jeho knihy zápisy - dojmy ze setkání.

„Ach, Amundsen je podivín,“ ušklíbl se pod vousy. „Vzal dceru našeho Čukči Kakotta a odvezl ji učit se do Norska. To bylo,“ protáhl stařec, „ano,

v roce 1922. Spal tam v levé ložnici na matraci. A já jsem Sofii naučil číst a psát sám. Anglicky.“

Gleb si u Nora pořádně odpočinul. Noc strávil na „Amundsenovské“ matraci.

Poutník s kolem

Uprostřed ledna 1931 se u domku Rusko - Ustinské hydrometeorologické stanice objevil lovec Jegor Ščeljakov. Řekl jedno slovo „vítejte“ a vpustil do dveří neznámého muže. Jeho tváře byly zarostlé mohutnou temně kaštanovou bradkou a měl je odřené do krve. Levou ruku měl pokrčenou a visela na řemeni, který měl uvázaný přes šíji.

Zatímco muž s bradkou těžce dosedl na lavici, slabý ale hbitý Ščeljakov se stačil otočit a už táhl do světnice... bicykl.

„Našel jsem ho nedaleko Jaru,“ kývnul lovec na bradatého muže a začal podrobně vyprávět o setkání.

Vydal se na vzdálenější pozemky, aby prověřil pasti. Předtím byla sněhová vichřice. Sníh dobře vedl spřežení. Náhle vedoucí pes změnil směr. Ščeljakov uviděl vepředu pod břehem černý kolébající se předmět. Jeho objevení bylo nečekané: lovec zde znal každý kopeček, každý keřík...

Ve sněhu pod příkrou stěnou strže vyčníval dlouhý kabát. Člověk! Ležel tváří na hromadě čerstvého a rozbitého sněhu.

Ščeljakov chytil neznámého za ramena. Ten zasténal.

„Je živý!“

Několik kroků od raněného trčel pod sněhem rudý stroj... Lovec se musel vrátit a vzít místo polárních lišek pomláceného cestovatele.

Co se to vlastně stalo?

Travin se dostal do ústí Indigirky a pak je překročil a vystoupal na východní břeh. Ledová kůra byla dostatečně pevná, a tak se Gleb posadil na bicykl. Ale neujel ani kousek. Kolo se pod ním najednou sesmeklo a naklonilo. Sníh si začal sedat. Otočil se a z zadu za sebou viděl na sněhu širokou trhlinu. Začal spěchat. Ale lavina jej stlačila dolů...

Gleb uvízl ve sněhu a strachem zavřel oči. Byl jako na houpačce. Hřmot... Rána!

Podvědomě začal kroutit lokty a rameny. Závěj měl po hrdlo a přes jeho očima se objevila příkrá, sedm metrů vysoká stěna.

Sletěl ze srázu! Vítr navál na okraj břehu širokou oválnou stříškou, jejíž obrysy se spojovaly se zmrzlým mořem. Byla to římsa, která se odtrhla od skály. V okamžiku pádu na led se lavina ukázala jako zvláštní tlumič: sníh se rozbil, ale muž byl nahoře a zůstal celý.

Ano celý! Teď to mohl Gleb potvrdit. Seděl v teplé místnosti a zkoušel zvednout levou ruku. Je vykloubená nebo pohmožděná? Vedle něho pobíhali pracovníci stanice: jednomu bylo osmnáct devatenáct a druhý byl starší.

Za dvě hodiny se Gleb dokázal sám vydat na ulici vesničky se slibným názvem Ruské Ústí.

Ruské! Ale před očima opět černají rovné kryté sruby, které se utápějí v závějích. Na kopci byl dřevěný kostel.

Gleb se vydal uličkou.

Zabouchal na dveře s namalovaným křížem na zápraží. V ústrety mu vyšla dívka. Gleb civěl na její oděv: obvyklá ruská vatovaná bunda a dlouhá široká sukně. Tak si zvykl na oblečení z kožešiny a sobí kůže, že se zarazil.

„Pojď dál, cizinče, budeš mým hostem,“ pozvala ho hospodyně zpěvným hlasem. Gleb vkročil po malém žebříku zatlučeném do sněhu do před síně a pak přes práh do světnice. V malé jediné komůrce hořela lampička. Na dřevěných stěnách byly poličky s nádobím. V předním rohu byla tmavá a popraskaná ikona s velmi starým a primitivním písmem. Ještě tam byla postel, zakrytá síťovou hadrovou příkrývkou, stůl a lavice.

V posteli ležel stařec.

„Dědečku, to je poutník s kolem,“ představila Gleba dívka.

„Jeden Jakut s Kazačeva nám vyprávěl, že sem jede železný sob“ pronesl stařík a sedl si...

Zelený deník

(Zápisky z let 1984-94)

1) Lesní moudrost není moudrostí, je-li jen sumou znalostí o stromech, rostlinách, ptácích, zvířatech, broucích, skalách a nerostech. Moudrostí životní se stává tehdy, je-li to vše orámováno a posvěceno postojem k přírodě, postojem bratrským či sesterským. Tím rozumím hluboké pochopení sounáležitosti, vzájemné závislosti, vázanosti, podmíněnosti a tím i ohleduplnosti. Postoj hlubokého pochopení je pak korunován postojem lásky ke všemu.

2) Neříkám zde „postojem lásky ke všemu živému“, protože jsem se naučil nedělat rigorózní hranici mezi tzv. „živým“ a „neživým“ (skálou, řekou, pískem, mrakem...). V jistém smyslu je všechno živé, vše se skládá z těch několika desítek stejných prvků. A hlavně: vše má společný původ, vše je projevem svého Tvůrce.

3) Pro většinu lidí je příroda nanejvýš terénem, půda je uznávanou „živitelkou“ – nic víc. A mluví-li se o ekologických škodách, pak vždy jen ve smyslu možné škody člověka... Stále se na vše bere toto antropologické měřítko – „Chraňme přírodu pro člověka“ atd.: Teprve až budeme ochotni říkat: „Chraňme přírodu i pro brouky, ptáky, pro všechny ostatní existující formy života“, pak budeme mluvit jako opravdoví žáci Lesní moudrosti!

4) Časté pobývání v přírodě je podmínkou dosažení Lesní moudrosti. Není zde však přímá úměrnost: ne každý, kdo je často (nebo dokonce pořád) v přírodě, dojde onoho velkolepého poznání a pochopení, které nazývám Lesní moudrost. Někdo může být v přírodě celé dny – a přece nezíská z ní nic víc, než dostatek čerstvého vzduchu, opálenou tvář, případně otužilost. Nemusí však poznat nic z tajemství přírody, nemusí z nich odvodit žádná poučení, nemusí pokročit ani o stupínek výš na cestě k vyššímu a čistšímu lidství.

5) Teprve když se naučíme pozvednout hlavu i srdce, teprve když se naučíme vidět i srdcem, pak se nám Příroda stane učitelkou, rádkyní, vůdkyní, soudkyní i ochránkyní.

6) Dnes už docházíme k tomu, že součástí – ne-li hlavní částí Lesní moudrosti je ekoetika. Můžeme dokonce říci, že sám životní styl žáka Lesní moudrosti je ekoetický – jediné vhodné k udržení rovnováhy v přírodě. Je jednou z podmínek udržení trvalého života na Zemi. Čím více lidí to pochopí a přijme za své, tím lépe pro tuto Zemi, tím déle bude na ní kvést Život.

7) Snad ještě ani plně netušíme, co znamená ztráta bytí jediného druhu živočišstva nebo rostlinstva na Zemi. Možná jsme ještě nepochopili, že ztráta sebenepatrnějšího (ale co je vlastně „nepatrné“?) článku v řetězu Života (nebo v „řetízku“, jímž je každý rod, druh či poddruh rostlinné či živočišné říše) je trhlinou, která se nevyhnutelně bude šířit. A že to je začátek „dominového efektu“, jímž je zahájen a urychlován neodvratný proces umírání Země.

8) Během několika desetiletí života jsem byl svědkem strašlivé devastace přírody, jaká snad neproběhla ani za sto tisíc předchozích let.

9) Opakuji, co jsem vícekrát napsal: ty nejlepší věci života, ty opravdu nejcennější věci života jsou (dosud!) zadarmo: čerstvý vzduch na horách a v lesích, čistá voda z horských pramenů, sluneční svit, vůně květů, radost z každého jitra, vznešené poselství hvězdného nebe v noci...

10) Není nutné znát jméno a zařazení každičké květiny, každého ptáka či brouka... Jména jsou umělá, i když mohou více či méně výstižně charakterizovat přírodní entity. Ale je nutné zaujímat k těm jednotlivinám přírody postoj, vztah – a úctyplný, chápající respekt, uznání práva na život. To je nejzákladnější a nejpotřebnější!

11) Říkáme-li, že je třeba poznávat a chápat svět a přírodu, nesmíme zapomenout, že tím nejbližším světem, nejbližší přírodou je naše vlastní tělo. Pochopení jeho vlastností, potřeb, schopností, možností i mezí – to patří do mozaiky, jíž je Lesní moudrost.

12) Pochopit vlastní tělo nejde v izolaci od světa a přírody. Existují nejen analogie a podobnosti mezi námi a zvířaty, ale i mezi námi a rostlinami. Je třeba pochopit věci společné a věci rozdílné.

13) Žáci ve školách se učí slovu symbióza rozumět tak, že je to životní závislost a podmíněnost jednoho rostlinného nebo živočišného druhu na jiném. Existuje však několik příkladů symbiózy přímo u člověka. Což není přítomnost některých trávicích bakterií v našem těle též symbiózou? Nejsme-li životně závislí na některých druzích rostlin, bez nichž

by nebylo dýchatelného ovzduší atd.? Člověk žije v symbióze s mnoha druhy rostlin a zvířat.

14) Jsem jen žákem, nikoliv znalcem nebo „vyučencem“ školy Lesní moudrosti. Neboť toto obsáhlé vysoké učení, toto poznávání nikdy nekončí – a každý lidský život je příliš krátký... Jsem si však jist, že dobrý a cenný je každý dosažený stupínek na této Cestě.

15) Často opakované tvrzení, že „příroda je otevřená kniha“, není vůbec nadsázkou. Je to skutečně nepřeberná kniha vyprávění – chceme-li slyšet její příběhy i poučení, chceme-li být jejími žáky. Kniha je vždy otevřená, potíží je jen v tom, že tak málo lidí umí v ní číst. Někteří se ani nepokusili znát její písmo – a někteří dokonce jako by tu knihu drželi obráceně: nevidí přírodu ze správného stanoviska...

16) Někdejší (nebo i dosavadní!) teze: Člověk je pánem přírody“, „Člověk přemáhá přírodu“ atd. – to je nejdřezší a nejzpuštěnější prohlášení, jaké člověk kde činí. *Nikdy* nebyl, není a nebude člověk pánem přírody! Buďto pochopí, že je pouze její nepatrnou, velmi odvislou součástí, nebo zahubí většinu živé přírody a sebe s ní. A to, co ho přežije, začne – už bez

člověka – pomalu znovu. Zůstává však znepokojivá otázka, zda ta jedinečná, možná ve vesmíru ojedinělá šance, zvaná Život, by vůbec znovu vznikla aspoň v přibližné podobě, geniální podobě.

17) Každý pozorný a vnímavý pohled do přírody může být inspirující. Prastaré stromy, skály i staré pěšiny v krajině mnoho pamatují. Zkusme se jich ptát, určitě nám mají co říct.

18) Komunikovat s přírodou lze – nejrůznějším způsobem, ale člověk musí být k tomu uzpůsoben a být otevřený pro subtilní, tiché hlasy přírody. Nesu-li si do lesa všechny starosti z domova, z rodiny, z města – pak neuslyším vyprávění Přírody vůbec. Potom je toulka přírodou stejně bezcenná, jako kdybych šel vybetonovanou ulicí města, nebo jako kdybych šel vězeňskou chodbou s pytlek přes hlavu.

19) Sedět u paty velkého stromu na osamělém místě, s výhledem do klidného, krásného koutu přírody, sedět tam tiše, poslouchat šum větru v korunách a volání ptáků ve větvích – to je velká radost i veliké, hojivé uklidnění. Zvolit takové místo k občasně meditaci je to nejlepší, co můžeme pro zklidnění své duše – i pro růst svého Já – udělat.

20) V přírodě musíš zcela zapomenout na sebe, nebo ještě lépe: musíš sebe sama cítit ve všem. „I strom jsem já, i tamten letící pták jsem já, i tato skála jsem já.“

21) Ze všeho se může stát stereotyp. Zvykneme-li si chodit do přírody jako mechanické stroje, které urazí za hodinu svých 4–5 kilometrů, zatímco hlava je napěchovaná starostmi a problémy a srdce otupené a zahlušené nesprávným nebo neuspokojivým běžným životem – pak se stane zvykem vracet se z vycházky stejně chudý (nebo i stejně špatný a chybný), jako když jsme vyšli. Pak je naše toulka přírodou jen bezcennou rutinou! Shodují se s Thoreauem, že každá vycházka do přírody by měla být hledáním Svaté země, putováním do Svaté země... „Poutě“ nemusí být jen na tradiční poutní místa! Putujeme k prvním prvosenkám, k záhonům dymnivy v lužním lese, k průzračným proudům

horských potoků – taková pouť je poutí i k sobě samému. A při každé takové pouti se může stát zázrak.

22) V jistém slova smyslu je každé putování návratem. Každý návrat je cestou domů. Návrat je i cestou k tomu, co bylo dřív; to, co bylo dřív, je původnější. U pramene byl život silnější a čistší. Vracejme se pramenům! A správná cesta do přírody by měla být v tomto smyslu návratem.

23) Jsou lidé, kteří chodí jednou týdně do přírody, protože četli (nebo slyšeli), že je to zdravé a že je to poučné. Ale je také řada šťastlivců, kteří tam chodí kdykoliv mohou, protože to potřebují k životu, jako potřebujeme vzduch, vodu a radost. Ostatně, v přírodě jsme doma – a do bytu se vracíme vyspat, pracovat atd.

24) To, že život má tisíce formy, ani to, že některé druhy rostlin i živočichů jakoby přímo plýtvaly semeny – nemělo by nás svést k pocitu malé ceny života. Ne! Život má nesmírnou cenu i v té nejmenší formě a podobě, nic na tom nemění fakt, že nechápeme jeho smysl. Nechápeme – snad právě proto, že je ho všude tolik.

25) Jedním z cílů dokonalejšího lidství je nepochybně i lepší, zdravější a delší lidský život. To se může jevit jako nízký cíl těm, kdo veliřísky mluví o „ryzí duchovnosti“, o pouze duchovních cílech života, dokonce o nutnosti potlačit či omezit tělesnost ve prospěch duchovna... Ale uvědomme si, že každá cesta, i duchovní, vyžaduje čas, hodně času. Už latinské heslo „Ars longa vita brevis“ (umění je dlouhé, život je krátký) si stýská na tragický nedostatek lidské lhůty k uskutečnění jakýchkoliv plánů... Dlouhý, nebo aspoň dostatečně dlouhý život dává šanci více pochopit i více realizovat z velikých Cílů i Pravd života. Proto patří do Lesní moudrosti – a tím i do moudrosti životní – vše, co činí život zdravějším, odolnějším, vitálnějším a delším. „V zdravém těle zdravý duch“

pokračování příště

Ladislav Rusek – Šaman

Ladislav Vodák – Letící sokol (1921 – 2001)

V červenci by oslavil narozeniny jeden z legendárních woodcrafterů, který svou životní filozofií a hlubokou láskou k přírodě a k woodcraftu ovlivnil celou řadu osobností, bez nichž by současná Liga lesní moudrosti nejspíš neexistovala. Ale nejen LLM, bez něj by se ani Šumava nezachovala taková, jak ji známe dnes.

Láďa Vodák prožil dětství v hlubokých šumavských lesích prozkoumáváním hlubokých strží, mechových jezírek, zapomenutých údolí, za mihotání svíček naslouchal vyprávění starých šumavských horalů. Lásku k šumavské divočině prohloubilo pak i vyhnání rodiny Němci ze Šumavy do Tábora. V Táboře začal vznikat i Ochranařský průzkum Šumavy, jehož výsledkem bylo v roce 1962 sepsání návrhu na vyhlášení Šumavského národního parku. V roce 1963 byla vyhlášena CHKO Šumava a Láďa Vodák se stal prvním vedoucím její správy. Přes veškeré jeho snahy si vyhlášení národního parku počkalo až do roku 1992. Nicméně i během „čekacího“ období se mu podařilo uskutečnit řadu svých ochranařských ideálů, z nichž k nejvýznamnějším patří úspěšné znovuvysazení rysů či snaha o navrácení dalších zvířat a ptáků, kteří byli v naší přírodě vytlačeni a vyhubeni.

Byl celoživotním woodcrafterem, zálesákem, přírodovědcem, stoupencem Setonových a Seifertových myšlenek. Byl autorem řady „ochranařských“ publikací, turistických a přírodovědných příruček, do kterých se vždy

snažil protlačit co nejvíce woodcrafterských myšlenek. V 70. a 80. letech v době normalizace umožňoval z titulu své funkce mladým ilegálním vyznavačům skautingu a lesní moudrosti pořádat tábory v režimem hlídaných oblastech. Byl středobodem mnoha diskuzí s mladými lidmi, v nichž zasel semínko woodcraftu, mimo jiné s tak stěžejními osobnostmi LLM jako Logan, Willy, Poly, Divous, Hombré a další. Ideologicky stál u obnovení LLM, nedlouho poté spolu s tehdejšími náčelníkem LLM – Loganem – zrealizovali neoficiální přejmenování hory Křemelná na woodcrafterskou Mount Seton.

Letící Sokol byl nenápadný člověk, po kterém zůstal významný odkaz. Až se budete příště toulat šumavskou přírodou

a číst si o chloubě současného NP – volně žijícím rysovi a zachované přírodě, připomeňte si, že nebýt Ládi Vodáka, mohlo to být všechno jinak...

„Rád vzpomínám, jak byl Láda spokojený, když jsme jeho americkým válečným jeepem vezli velkou dřevěnou bednu, ve které byl už asi čtvrtý rys určený k vypuštění někde v oblasti Losenického potoka.“

Willy

LADISLAV VODÁK, po matce potomek šumavských Rankeľů – Klostermannů. Milovník a ochránce šumavské přírody a krajiny. Aktivní účastník Ochranařského průzkumu Šumavy. Spolutvůrce Chráněné krajinné oblasti Šumava. Dlouholetý odborný pracovník její sušické Správy. Autor několika publikací se šumavskou tematikou a bezpočtu článků a statí. Zemřel v Sušici dne 24. září 2001 ve věku osmdesáti let.

V roce 1962 spolu s několika dalšími kolegy vypracoval návrh na vyhlášení ŠUNAPu, který se o rok později stal úředním podkladem pro vyhlášení Chráněné krajinné oblasti Šumava. Ladislav Vodák poté vybudoval v Sušici první správu CHKO a stal se jejím bezpartajním vedoucím. Vztah k Šumavě dával najevo svými postoji, každodenní prací a nekonečným bojem za realizaci myšlenky na vznik Národního parku Šumava. Jistě bylo satisfakcí, když se na své profesionální pouti ochránáře přírody tohoto okamžiku dočkal.

Žil pro Šumavu a v duchu myšlenky Henryho Davida Thoreaua a Ernesta Thompsona Setona naplňoval Setonovo moto: „Protože jsem poznal trýzeň žízně, vyhloubil jsem studnu, aby z ní ostatní mohli pít“.

*Kmen Yellow knife Kladno
a Kamila Lunerová*

Argal

Ti, kteří nikdy nezažili kočovný život, stěží pochopí... Stane-li se člověku, že najde v trávě argal, který je dostatečně veliký a je náležitě vyschlý, zachvěje se mu srdce radostí, zmocní se ho okamžitý, i když pomíjivý pocit, který nám dává štěstí. Radost, která provází nález pěkného argalu, je táž jako ta, kterou má lovec, objeví-li stopu pronásledované zvěře, jakou má dítě, když pozoruje hnízdo pěnice očima rozdychtěnými radostí, či jakou má rybář, když zpozoruje, že se mu na udici třepotá pěkná ryba.

Venkovanky zhotovují bochníky z kravského trusu na otop pro vaření. Indie, 2011

Na loňském táboře na Kosím potoce jsem Šimonovi řekl, že z oddenků kopytníku evropského by měl jít vyrobit kýchací prášek. Šimon je podnikavý kluk, nelenil, oddenky vykotal a nasušil; uvidíme. Huthewin konstatovala: „Šimone, tobě stačí nabulíkovat kdejakou pitomost...“ Jsem na tom obdobně. Takže když jsem v novém mistrovství *Mistr ohně* našel podmínku „uvař půl kila masa na ohni ze zvířecího trusu“, věc mě mimořádně zaujala.

Kravince jsem svezl na kole z pastvin v okolí Českých Budějovic, nasušil a pytel jich na tábor dopravil. Původně jsem o nějakém psaní vůbec neuvažoval, k tomu mě (jen tak přes rameno) vyzvala Wičanhpi. První nápad na titulek zněl: *Noticka vo h...* Okeya navrhol parafrázovat knihu Petra Šabacha *I hovno hoří*; když může pan spisovatel... Ale nakonec – na návrh Jerryho – zvítězila malebnost.

Trus – přírodní produkt

Všichni živočichové přijímají potravu, tráví ji a její zbytky vyměšují – vylučují exkrementy, výkaly, lejna, trus. Je to naprosto přirozené.¹ V přírodě se trus okamžitě zapojí do koloběhu živin.² Nejenže je rozložen bakteriemi, houbami a obohátí půdu, ale trusem savců se živí dospělci i larvy koprofágního hmyzu – much a brouků. Rezavé mouchy výkalnice hnojní můžeme na kravincích vidět v celých

hejnech. Nejznámějšími požirači trusu jsou ovšem chrobákovití a vrubounovití brouci, jejichž larvy prodělávají v trusu celý svůj vývoj. Hnojníci ještě kladou vajíčka volně do hromad trusu. Náš všude běžný chrobák, kterému lidově říkáme hovnivál, již věnuje budoucímu potomstvu více péče a zatahuje trus (do kterého samička naklade vajíčka) do chodeb v půdě. Další brouci – různé výkálnice a lejnožrouti – vyhrabávají v půdě často složité, až metr hluboké systémy chodeb, do kterých zatahují výkaly, ze kterých samička pod zemí uhněte hrudky, do nichž naklade vždy po jednom vajíčku. K dokonalosti dovedli věc druhy rodu *Scarabeus*, které na povrchu uválejí z trusu velkou kuličku a tu zatáhnou do předem vyhrabané chodby, kde do ní samička naklade vajíčko. Skarabeové byli ve starém Egyptě uctíváni.³

Až v nepřírozeně velkých lidských a zvířecích aglomeracích začínají být s hromadícími se výkaly hygienické potíže. Odtud as nevráživost k tomuto materiálu, vyjádřená expresivně jeho označením za sračky či hovna. Lidé ovšem odjakživa využívali výkaly jako hnojivo k udržení produkce polních plodin. Sušeným trusem se – coby tepelným izolantem – dá obložit obydlí, jeho spalováním se dá zahánět obtížný hmyz, nebo se jím dá prostě topit. Trus je cenným materiálem.

Trus jako palivo

Sušený trus kopytníků slouží jako výhřevné palivo odhadem dvěma miliardám lidských obyvatel planety Země.⁴ Po celém světě přišli na tuto možnost lidé v aridních, stepních a pouštních oblastech,

kde je nouze o palivové dříví. Sušený zvířecí trus byl používán jako palivo již ve starověkém Íránu a v Egyptě. Jak tehdy, tak dnes, má coby palivo mnoho výhod. Je snadno dostupný, levný, výhřevný, zmírňuje tlak na kácení dřevin pro palivové dříví. Spalování trusu vcelku minimálně znečišťuje životní prostředí. Topení zvířecím trusem představuje také jeho bezpečnou, hygienickou likvidaci. Zvířecí trus je obnovitelným zdrojem energie.

V Egyptě se k topení používá trus krav a buvolů smíchaný se slámou, užívá se i velbloudí trus. I v dalších afrických zemích, stejně jako v Indii či Afghánistánu je topení sušeným trusem samozřejmostí.⁵ V Mongolsku, Číně a Tibetu se sušenému trusu kopytníků říká argal a je o něm pojednáno dále, préríjní indiáni používali jako palivo trus bizonů.⁶ Malta, Turecko, Sýrie, Albánie – i tam se lidé v nouzi o dřevo naučili topit sušeným trusem. Trus se často přepracovává, hněte do bochníků či placek, které se suší na slunci.

Argal

Mongolové říkají sušenému zvířecímu trusu *argal*. Velmi zaslíbeně píší o jeho využití ve svém poutavém popisu cest po Číně, Mongolsku a Tibetu, vykonaných ve druhé polovině čtyřicátých let 19. století, francouzští misionáři Evariste-Régis Huc a Joseph Gabet.^{7, 8, 9}

Stalo se, že v místech, kde se nedala najít ani větvička, ani kořínek, nedokázali cestovatelé rozdělat oheň. Bylo zbytečné hledat argal, toto jediné pouštní palivo změnil déšť v bahno. Již

se smiřovali s tím, že si připraví jídlo z trochy mouky a studené vody. Tu přišli dva Mongolové, kteří je z dálky pozorovali, a jeden z nich řekl: „Páni lámové, dnes se protrhly mraky, zřejmě nemůžete rozdělat oheň.“ „Jak bychom mohli rozdělat oheň, když nemáme argal?“ „Všichni lidé jsou bratři a mají si pomáhat.“ Mongolové přišli proto, aby cestovatelům... Nu – v teple svých domovů bychom možná měli tendenci doplnit žertovně... přinesli pytel hoven. Ale uvědomíme-li si, že suchý trus má tam pro promoklého, prochládlého a hladového poutníka tutéž cenu, jako má u nás otep suchých větví, můžeme doplnit pouze... vak plný argalu.

Koňské kobližky známe, a přestože jistě jsou plné nestrávených zbytků rostlin¹, jako „víceméně rozkouskovanou slámu“, jak je

Žhnoucí a plápolající argal.

tomu v cestopise, bychom je asi nepopsali. Ale třeba je na vině nevhodný překlad. Důležité jsou praktické zkušenosti. „Kchang – zvláštní druh velké pece, na níž se spí – je nahoře přikryt prkny, která jsou vedle sebe položena tak, že mezi nimi nejsou štěrbinny. Když se má kchang roztopit, prkna se nadzvednou a v peci se rozprostře koňský hnůj, zpráchnivělý a dokonale suchý. Na toto palivo se nahází pár kusů žhavého uhlí a prkna se opět

položí na své místo. Oheň zvolna prohořívá hnojem, který – jakmile je jednou zapálen – nemůže uhasnout. Teplo a kouř nemohou přímo vycházet ven, pomalu – jak se hnůj pozvolna spaluje – zahřívají prkna a po celou noc je trvale zajištěno příjemné teplo.“

O relativitě hodnot vypovídá následující text. „Tibet je velmi chudý na zemědělské plodiny i na veškeré zboží řemeslné výroby, zato je však nepředstavitelně bohatý na kovy. Velmi snadno se zde těží zlato i stříbro, že i prostí pastýři sami dovedou tyto drahé kovy čistit. Často jsme je viděli shromážděné kolem ohně z kozího argalu, jak se pilně zabývají tavením zlata v tyglících. Posbírali je v údolích či na horách při pasení stád. Z tohoto velikého bohatství drahých kovů vyplývá, že jejich cena je nízká, zatímco potraviny jsou drahé.“

Nejcennější je **argal koz a ovcí**. Vazké hmoty v nich tvoří největší podíl a tomuto palivu kupodivu dodávají velice vysokou výhřevnost. Tibeťané a Mongolové jich používají při zpracování kovů. Jestliže se do ohniště z tohoto argalu vloží železný ingot, vbrzku se rozžhaví do bělavě červenavého žáru. Po spálení ovčího a kozího argalu zůstává sklovitý zbytek; je to hmota plná dutin a je neobyčejně lehká, vypadá

jako pemza. Mezi těmito zbytky se nenajde ani stopa po popelu, nebylo-li ovšem palivo smícháno s cizorodými látkami. Na druhém místě je **argal velbloudí**; snadno hoří a dává dostatečný plamen. Teplo, které poskytuje, není už tak veliké a tak intenzivní, jako je tomu při spalování argalu předehlého. Příčinou toho je menší podíl vazkých látek. Třetím druhem je **argal skotu**. Je-li dobře vysušený, hoří snadno a nevydává téměř žádný kouř. Je to téměř jediný druh paliva, s kterým je možno se setkat po celém Mongolsku a Tibetu. Na posledním místě je **argal koňský** a všech ostatních zvířat koním podobných. Tento argal nevznikl – jako všechny předcházející – z potravy, která byla přežvykována, je to vlastně víceméně rozkouskovaná sláma. Při hoření vydává mohutný dým a rychle se spotřebuje. Hodí se proto k podpalování ohně, vykonává tutéž službu jako troud. Napomáhá při podpalování jiného topiva.

Zkušenosti z Kosího potoka

Zaujalo mě, že argal vůbec nepáchne. Abych si to vědecky ověřil, náhodným výběrem (kdo se mi nachomýtl do cesty) jsem oslovil pár lidí, kteří poslepu – nejprve jen čichem, poté

i hmatem – zkoušeli poznat, co za přírodní materiál že to je. Číchlali, laskali se s tím... Odpovědi většinou zněly: nějaké koření, nějaké seno, něco ztrouchnivělého, choroš, borová kůra. Jediný, kdo při zapojení hmatu okamžitě věděl, že je to kravinec, byl Wasúpi.

Tak do toho! Nakrájel jsem spoustu cibule a kilo vepřového masa. Odlomil jsem kousek argalu, škrtl jednou zápalkou a zkusil ho zapálit. Nic moc. Plamének skomíral. Ofukoval jsem ho, prosil... Hořelo to! Přikládal jsem další drobné kousky. Časem jsem začal argal krájet na plátky. To už se to rozhořelo víc. Tedy – rozhořelo – no – ono to spíš žhne. Skoro jako dřevěné uhlí. Ale jakmile vznikne žhavý základ, tak už nezhasne. Krájel jsem plátky, přikládal je. Plameny vyskočily, jen když jsem do ohně foukl, ale vlastně to nebylo zapotřebí. Argal dával úžasně rovnoměrný žár, na kterém jsem jídlo nemohl připálit (jako na ohni z borových klacků, které co chvíli divoce vzplanou). Jídlo bylo výborné. Veškeré obavy, „jestli to nebude nějak cítit“, jsou samozřejmě, zhola liché. Vaření na argalu je velmi obohacující, duchovně osvěžující zkušeností. Dobrou chuť!

Vlastimil Růžička - Vlastík
foto A. Verma a A. Minář - Hrom

¹⁾ Vilhumová, I. 2010: *Atlas trusu*. Zoologická zahrada, Praha, 96 s.

²⁾ http://en.wikipedia.org/wiki/Cow_dung

³⁾ http://en.wikipedia.org/wiki/Dung_beetles

⁴⁾ http://en.wikipedia.org/wiki/Dry_animal_dung_fuel

⁵⁾ http://www.careforcows.org/news/preparing_cow_dung_for_fuel

⁶⁾ SALZMANN, Z. 2012: Tradiční využívání bizonů indiány Velkých plání. *Woodcraft* 23 (3): 19–20.

⁷⁾ http://www.paichl.cz/paichl/cestopisy/nepal_2008/literatura/Gabet_HUC/HUC_Cesta_do_Lhasy.htm

⁸⁾ GABET J. & HUC E.-R. 2002: *Putování Tibetem I. p. 1845–1846*. Argo, Praha, 351 s.

⁹⁾ HUC E.-R. 1971: *Cesta do Lhasy, kterou se svým druhem P. Josephem Gabetem v letech 1844 až 1846 vykonal a podle vzpomínek vypsal P. Evariste-Régis Huc, někdejší misionář v říši Čínské*. Mladá fronta, Praha, 420 s.

Motýli (kmen Papago)

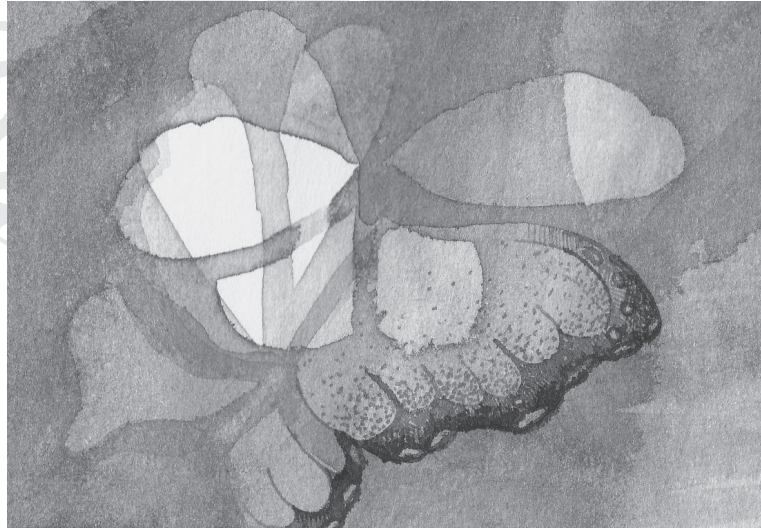
Jednoho dne Stvořitel odpočíval. Seděl a pozoroval děti hrající si ve vesnici. Děti se smály a zpívaly, ale jak je tak pozoroval, naplňovalo se Stvořitelovo srdce smutkem. Pomyšlil si: „Jednoho dne tyto děti zestárnou. Jejich kůže bude samá vráska, vlasy zešednou, zuby jim vypadají. Silné paže mladých bojovníků poklesnou. Krásné mladé dívky ztloustnou a zoškliví. Ta roztomilá dovádívá štěňata, se kterými si teď děti hrají, se změní ve slepé prašivé psy. A tyto nádherné barevné květiny – žluté a modré, červené a růžové – uvadnou. Listí ze stromů opadá a uschne. Již teď žloutne.“ A Stvořitel byl čím dál tím víc smutný. Byl podzim, myšlenky na blížící se studenou zimu s nedostatkem zvěře a plodů jej velmi tížily.

Ale stále bylo ještě teplo, slunko svítilo. Stvořitel pozoroval hru stínů okolo sebe i žluté listí snášejíci se ze stromů, se kterým si pohrával mírný větřík. Pozoroval modrou oblohu, všiml si bílé kukuřičné mouky, kterou právě nadrtily místní ženy. A najednou se usmál: „Všechny tyto barvy by se měly zachytit. Vytvořím něco, co mě potěší. Něco, na co se mohou děti dívat a co se jim bude líbit.“

Tak Stvořitel vzal svůj vak a počal do něj sbírat různé věci. Trochu sluneční záře, plnou dlaň blančité modré oblohy, bělost kukuřičné mouky, stíny hrajících si dětí, havraní barvu dívčích vlasů, žluté padající listí i zelenou barvu borovicového jehličí, červenou, růžovou a oranžovou barvu z nedaleko rostoucích květin. To vše vložil do vaku. Nakonec přidal ještě písně ptáků.

Poté došel až na místo, kde pobíhaly děti. „Toto je pro vás,“ řekl a podal jim svůj vak. „Otevřete ho, uvnitř je něco krásného.“

A tak děti pytel rozvázaly a z něj vylétly stovky a stovky krásných motýlů, které teď poletovaly dětem okolo hlavy, sedaly si jim do vlasů, třepotaly

svými křídly ve větru a sedaly tu na jednu, tu na jinou květinu. Ohromené děti s údivem vykřikovaly, že ještě nikdy neviděly nic tak krásného.

Motýli začali zpívat a rozjásané děti je poslouchaly.

Ale pak přiletěl malý zpěvný ptáček a sedl si Stvořiteli na rameno. A nazlobeně mu řekl: „To není správné, abys dal naše písně těmto novým krásným věcem. Když jsi nám vdechoval život, říkal jsi, že každý z nás bude mít svou vlastní píseň. A nyní je rozdáváš dál. Cožpak jim nestačí, že jsi jim dal všechny barvy duhy?“

„Máš pravdu,“ odvětil Stvořitel. „Pro každého ptáčka jsem složil vlastní píseň a teď bych vám neměl brát, co je vaše.“

Stvořitel motýlům písně zase odebral a ti jsou od té doby tiší.

„Jsou krásní i tak,“ pomyslel si.

Převyprávěno z mnoha zdrojů

Z knihy „*American Indian Myths and Legends*“,
Richard Erdoes and Alfonso Ortiz,
Pantheon Books, 1984
přeložila Tereza Chmelová

ilustrace: Lucie Fryčová

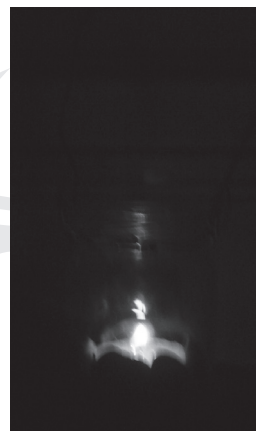

Táborová svítilna „pro nenáročné“

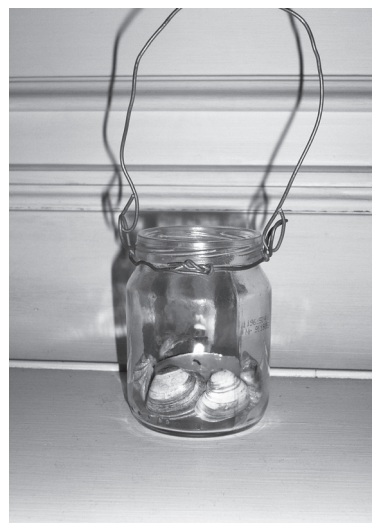
Milí malí přátelé,
předkládám Vám návod na táborovou lucerničku, kterou si určitě každý zvládne vyrobit a většině z nás dobře poslouží při nočních pochůzkách.

Co potřebujeme:

zavařovací sklenici, kus drátu, čajovou svíčku, kamínky na utěsnění, kleště, pilník

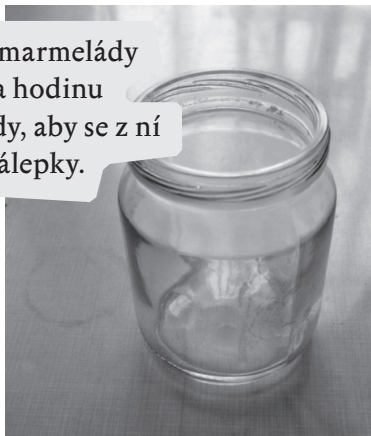

Co sice nepotřebujeme, ale může se hodit:
barvy na sklo, barevné papíry

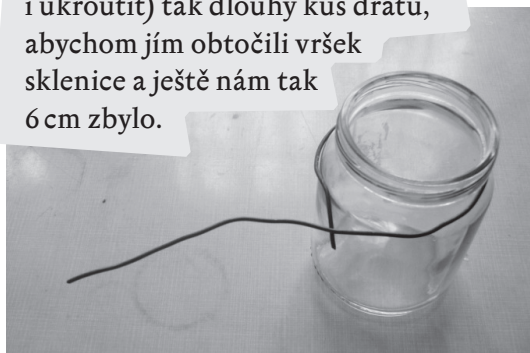

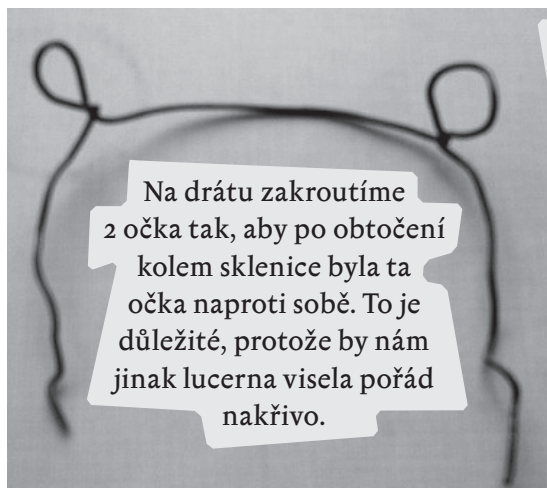
Postup práce

Sklenici od marmelády položíme na hodinu do teplé vody, aby se z ní odmáčely nálepky.

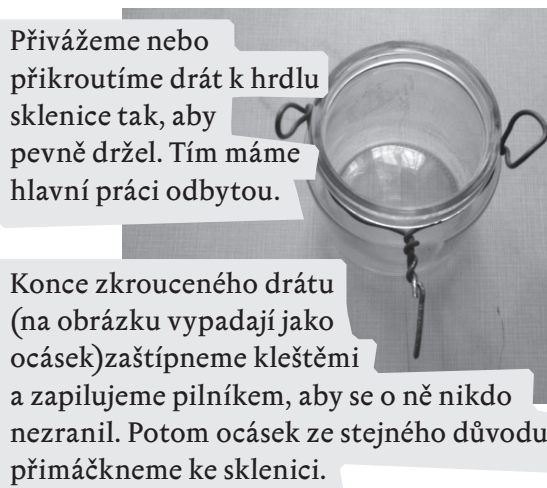

Kleštěmi si uštípeme (můžeme i ukrotit) tak dlouhý kus drátu, abychom jím obtočili vršek sklenice a ještě nám tak 6 cm zbylo.

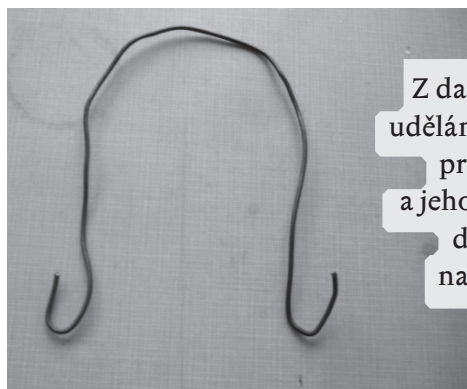

Na drátu zakroutíme 2 očka tak, aby po obtočení kolem sklenice byla ta očka naproti sobě. To je důležité, protože by nám jinak lucerna visela pořád nakřivo.

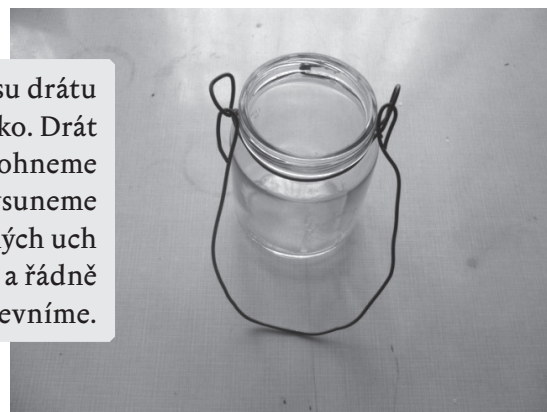

Přivážeme nebo přikroutíme drát k hrdlu sklenice tak, aby pevně držel. Tím máme hlavní práci odbytou.

Konce zkrouceného drátu (na obrázku vypadají jako ocásek) zaštipneme kleštěmi a zapilujeme pilníkem, aby se o ně nikdo nezranil. Potom ocásek ze stejného důvodu přimáčkneme ke sklenici.

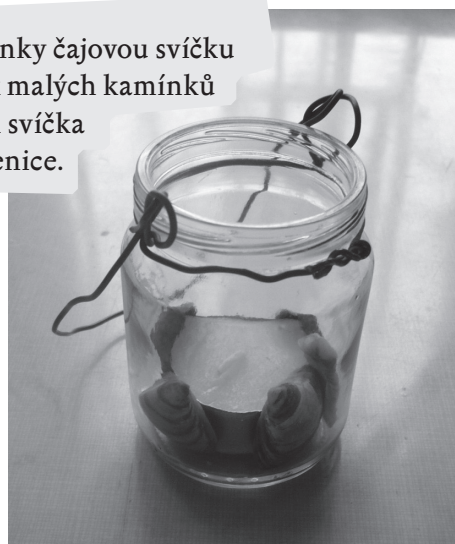
Z dalšího kusu drátu uděláme držátko. Drát prostě jen ohneme a jeho konce vsuneme do drátěných uch na sklenici a řádně upevníme.

Zbývá jen vložit do sklínky čajovou svíčku a kolem ní umístit tolik malých kamínků nebo mušliček aby nám svíčka necestovala po dně sklenice.

Nároční výrobci mohou své svítidlo pomalovat barvami na sklo nebo polepit barevnými papíry (samozřejmě že zvenčí). Držadlo se dá vylepšit dřevěnou rukojetí z kusu bezové větvičky. Bezové větve mají v sobě dutinu, kterou nejdříve prošťouchneme, a pak vzniklou dírou drát z rukojeti protáhneme.

Veselé chvíle při výrobě i používání lucerniček přeje
Iva Jurkovičová – Olowanteča

Hry našich kmenů

Jaké hry jsou nejlepší? Ty prověřené! Díky pomoci ostatních woodcrafterů vám v dnešním „herníku“ přinášíme várku právě takové herní inspirace, která se dlouhodobě drží na špici popularity v některých kmenech.

První ochutnávka je z herní kuchyně kmene Jestřábů:

Abgrejdovaný mrazík

Vymezíme území vhodné pro honičku a určíme dva mrazíky. Každý z nich disponuje jedním šátkem odlišné barvy, např. červené a modré. Po útoku červeného mrazíka si oběť musí sednout na bobek a vysvobodit ji může pouze jiný hráč, který ji přeskočí.

Pokud se vás naopak dotkne druhý, modrý mrazík, nejen, že sedíte na bobku, ale ještě se musíte držet rukou za hlavu a bédovat do té doby, dokud vás někdo jiný neoběhne kolem dokola.

Během hry se pozice mrazíků mohou proměňovat – vedoucí hru zastaví a zvolí, kdo bude na pozicích tak, aby se všichni mohli prostřídat.

Bomba – dělo - most

Hrajeme na území ve tvaru obdélníku. Na jedné straně stojí hráč s míčem, na straně druhé ostatní, kteří jsou jeho protivníky, ty je třeba ze hry vyřadit. Jak? Odpověď je v názvu hry. Ozbrojený hráč má tři možnosti, jak zaútočit. Pokud vykřikne „bomba“ a počet (ideální je 5-30), např.: „bomba 20“, pošle míč po zemi a začne počítat od 1 do 20. V momentě, kdy je odpočítána poslední pomyslná vteřina, míč vybuchne a pošle ze hry ven toho, kdo se ho naposledy dotkl. V případě, že hráč vykřik-

ne „dělo“ – použije míč jako dělovou kouli – snaží se s ní někoho trefit jako ve vybíjené. V případě „mostu“ je míč poslán po zemi, všichni se musí postavit tak, aby jim míč projel pod nohama. Hru pak opouští ten, kdo míč zastavil či pod jehož nohama míč neprojel. Poslední přeživší ze skupiny se stává novým vlastníkem míče.

Brambory

Hráči stojí v kruhu a hází si mezi sebou míčem. Pokud někdo míč nechytí nebo ho špatně hodí, stává se bramborou a jde se posadit doprostřed. Ostatní pokračují v házení, zároveň se strefují i do „brambor“, které se mohou vrátit ze světa zeleniny do světa lidí tím, že jedna z nich míč chytí a pomůže tak všem spolusedícím bramborám.

Poslední příspěvek je z kmene Strážci údolí:

Útok Pónyů

Útok Pónyů může být jak noční (na snímku), tak denní hra. Účastníci se rozdělí na dvě skupiny: obránce a útočníky, kterých by mělo být více. Po dobu přípravy opustí útočící skupina herní pole a vymýšlí taktiku, jak nejlépe vyhrát. Obránce zabodají mezitím do země po celém

tábořišti dřevěné jehlice, které se útočníci budou snažit sebrat. Pokud se hraje v noci, je u každé jehlice umístěna svíčka, ale také se mohou rozmístit falešné svíčky bez jehlice - hra je poté trochu těžší, ale zábavnější. Po zaznění startovního signálu útočníci mohou začít vbíhat do tábořiště a snažit se jehlice ukrást. Jakmile ale vstoupí na půdu tábořiště (hranici je třeba předem přesně vymezit), obránce se jich nesmí dotknout, jinak pro ně hra končí. Skupiny musí spolupracovat a pomáhat si jak v útoku, tak v obraně, jinak není možné vyhrát. Po uplynutí stanoveného času zazní závěrečný signál a všichni se shromáždí v tábořišti se svými úlovky.

Ochotným spoluautorům moc děkuji a ráda bych zde oslovila další z vás, kteří máte chuť se podílet o herní nápady z vašeho kmene.

Neváhejte mě kontaktovat na emailu: chvatalova.k@email.cz

Kateřina Chvátalová – Ileyawin

WOODCRAFT

Girl
"Fotoromán" na pokračování

